

Suvestinė redakcija nuo 2023-01-01 iki 2023-03-31

Įstatymas paskelbtas: Žin. 1998, Nr. [115-3230](#), i. k. 0981010ISTAVIII-971

Nauja redakcija nuo 2023-01-01:

Nr. [XIV-1640](#), 2022-12-08, paskelbta TAR 2022-12-23, i. k. 2022-26579

LIETUVOS RESPUBLIKOS KRIZIŲ VALDYMO IR CIVILINĖS SAUGOS ĮSTATYMAS

1998 m. gruodžio 15 d. Nr. VIII-971
Vilnius

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šis įstatymas nustato krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos, pasirengimo krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms, jų valdymo ir padarinių šalinimo teisinius pagrindus.

2. Šis įstatymas netaikomas organizuojant, koordinuojant ir vykdant gyventojų paieškos ir gelbėjimo darbus, atliekamus vadovaujantis Lietuvos Respublikos saugios laivybos įstatymu, ir jūros teršimo incidentų likvidavimo darbus, atliekamus vadovaujantis Lietuvos Respublikos jūros aplinkos apsaugos įstatymu.

3. Šiuo įstatymu įgyvendinamos Europos Sąjungos teisės aktų, nurodytų šio įstatymo priede, nuostatos.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Būtinios užduotys** – ekstremaliajai situacijai likviduoti ir jos padariniams skubiai šalinti būtini atlikti darbai, kurių neatlikus atsirastų arba galėtų atsirasti žala Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesams, gyventojams, aplinkai ar turtui.

2. **Cheminis mišinys** – dviejų arba daugiau cheminių medžiagų mišinys arba tirpalas.

3. **Civilinė sauga** – veikla, apimanti valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų, nevyriausybinių organizacijų, gyventojų ir kitų šiame įstatyme nurodytų asmenų pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms, veiksmus joms gresiant ar susidarius, ekstremaliųjų situacijų valdymą ir jų padarinių šalinimą.

4. **Didelė pramoninė avarija** – dėl nekontroliuojamos padėties eksploatuojant pavojingąjį objektą įvykstantis nenumatytas staigus įvykis (sprogimas, gaisras arba didelio kiekio pavojingųjų medžiagų išsiveržimas į aplinką), kuris sukelia tiesioginį ar uždelstą didelį pavojų gyventojams ir (ar) aplinkai pavojingajame objekte ar už jo ribų ir kuris yra susijęs su viena ar keliomis pavojingosiomis medžiagomis.

5. **Ekstremalioji situacija** – dėl ekstremaliojo įvykio susidariusi padėtis, kuri gali sukelti ar sukelia didelį pavojų gyventojų gyvybei ar sveikatai, jų būtiniausioms gyvenimo (veiklos) sąlygoms, turtui, aplinkai, gyvybiškai svarbių valstybės funkcijų atlikimui, viešajai tvarkai arba gyventojų žūtį, sužalojimą, turtinę ar kitą žalą.

6. **Ekstremaliojo įvykio kriterijai** – stebėjimais ir skaičiavimais nustatyti arba tarptautinėje praktikoje naudojami fizikiniai, cheminiai, geografiniai, medicininiai, socialiniai ar kiti įvykio mastą, padarinius ar faktą apibūdinantys dydžiai arba aplinkybės (kritinės ribos), kuriuos atitinkantis įvykis laikomas ekstremaliojo.

7. **Ekstremaliosios situacijos operacijų vadovas** (toliau – operacijų vadovas) – valstybės tarnautojas, valstybės politikas ar valstybės ir (ar) savivaldybės institucijos ar įstaigos darbuotojas, dirbantis pagal darbo sutartį, paskirtas vadovauti visiems krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektams, dalyvaujantiems likviduojant ekstremaliąją situaciją ir šalinant jos padarinius, ir pagal kompetenciją priimančias sprendimus, būtinus siekiant likviduoti ekstremaliąją situaciją ir pašalinti jos padarinius.

8. **Ekstremaliosios situacijos židinys** – vieta, kurioje įvyko įvykis ar ekstremalusis įvykis, ir teritorija, apimanti didžiausio pavojaus sritį apie tų įvykių vietą, kurioje gresia įvykio ar ekstremaliojo įvykio veiksmų pavojai ten esančių gyventojų gyvybei ir (ar) sveikatai, turtui ir (ar) aplinkai.

9. **Ekstremaliųjų situacijų valdymo planas** – savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų ir veiklos vykdytojų veiksmų ir priemonių planas, užtikrinantis materialinių ir žmogiškųjų išteklių sutelkimą ir valdymą gresiant ar susidarius ekstremaliosioms situacijoms.

10. **Ekstremalusis įvykis** – nustatytus kriterijus atitinkantis gamtinis, techninis, ekologinis ar socialinis įvykis, keliantis tokio lygio pavojų gyventojų gyvybei ar sveikatai, jų būtiniausioms gyvenimo (veiklos) sąlygoms, turtui, aplinkai, gyvybiškai svarbių valstybės funkcijų atlikimui, viešajai tvarkai, kad gali būti skelbiama ekstremalioji situacija.

11. **Gelbėjimo darbai** – veiksmai, kuriais įvykių, ekstremaliųjų įvykių, ypatingų įvykių ar ekstremaliųjų situacijų metu siekiama išgelbėti gyventojų gyvybes, sveikatą ir turtą, suteikti gyventojams pirmąją medicinos pagalbą, taip pat apsaugoti aplinką.

12. **Gelbėjimo darbų vadovas** – civilinės saugos pajėgų valstybės tarnautojas ar darbuotojas, dirbantis pagal darbo sutartį, ekstremaliosios situacijos židinyje vadovaujantis paieškos, gelbėjimo ir neatidėliotiniams darbams, taip pat įvykio, ekstremaliojo įvykio likvidavimo ir jų padarinių šalinimo darbams.

13. **Gyventojas** – fizinis asmuo, esantis Lietuvos Respublikos teritorijoje.

14. **Gyventojų evakavimas** – dėl gresiančios ar susidariusios ekstremaliosios situacijos organizuotas laikinas gyventojų perkėlimas iš teritorijų, kuriose pavojinga gyventi ir dirbti, į kitas teritorijas, laikinai suteikiant jiems gyvenamąsias patalpas.

15. **Įvykis** – ekstremaliojo įvykio kriterijų neatitinkantis gamtinis, techninis, ekologinis ar socialinis įvykis, keliantis pavojų gyventojų gyvybei ar sveikatai, jų būtiniausioms gyvenimo (veiklos) sąlygoms, turtui ir (ar) aplinkai, gyvybiškai svarbių valstybės funkcijų atlikimui, viešajai tvarkai.

16. **Ypatingas įvykis** – staigus įvykis ar netikėtai susidariusios aplinkybės, sukėlę pavojų visuomenės saugumui ar viešajai tvarkai, gyventojų gyvybei, sveikatai, turtui ar aplinkai, užsienio valstybėje esančių Lietuvos Respublikos piliečių gyvybei ar saugumui, nacionalinę priklausomybę turintiems laivams ar orlaiviams, kai staigus įvykis ar netikėtai susidariusios aplinkybės turi ar gali turėti reikšmingų neigiamų padarinių ir (ar) reikia skubaus valdymo sprendimo nacionaliniu lygmeniu.

17. **Kita įstaiga** – socialinėje, švietimo, mokslo, kultūros, sporto, sveikatos priežiūros srityse veikiantis juridinis asmuo, kurio veiklos tikslas – tenkinti tam tikrus viešuosius interesus. Ši sąvoka neapima valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų.

18. **Krizė** – valstybės lygio ekstremalioji situacija, kurios nepavyksta arba neįmanoma likviduoti ir (ar) pašalinti jos padarinių taikant šiame įstatyme nustatytas valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valdymo priemones, ypatingo įvykio, taip pat išorės arba vidaus įvykių ar procesų nulemta situacija, kelianti grėsmę Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesams ar gyvybiškai svarbių valstybės funkcijų atlikimui. Ši sąvoka neapima grėsmę valstybės suverenumui, teritorijos vientisumui, Lietuvos Respublikos konstitucinei santvarkai ar visuomenės rimčiai keliančių situacijų ir įvykių, kuriems esant yra pagrindas priimti sprendimą dėl kariuomenės panaudojimo reaguojant į vietinio pobūdžio ginkluotus incidentus ir valstybės sienos pažeidimus, pagal savo pobūdį neprilygstančius agresijos aktams, ar įvesti karo padėtį.

19. **Krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencija** – kryptingai vykdoma veikla, kad būtų išvengta krizių ar ekstremaliųjų situacijų arba mažėtų jų galimybė, o susidarius krizei ar ekstremaliajai situacijai būtų kuo mažiau pakenkta Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesams, gyvybiškai svarbių valstybės funkcijų atlikimui, gyventojams, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų ir veiklos vykdytojų veiklai, turtui ir aplinkai.

20. **Krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planas** – valstybės institucijų ir įstaigų veiksmų ir priemonių, turinčių užtikrinti krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymą, planas.

21. **Krizių valdymas** – veikla, apimanti rizikos veiksnių, pavojų ir grėsmių Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesams ar gyvybiškai svarbių valstybės funkcijų atlikimui numatymą, stebėjimą, prevencinių ir pasirengimo priemonių rengimą ir vykdymą, krizių likvidavimą ir jų padarinių šalinimą.

22. **Krizių valdymo ir civilinės saugos mokymas** – paskaitos, seminarai, pratybos ir kiti renginiai, kurių tikslas – suteikti pasirengimo krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms, jų valdymo žinių, mokyti šias įgytas žinias taikyti praktikoje ir patikrinti asmenų pasirengimą veikti krizių, ekstremaliųjų situacijų, karinių ir hibridinių grėsmių metu.

23. **Kolektyvinės apsaugos statinys** – statinys ar patalpa, kuri yra pritaikyta gyventojams apsaugoti nuo atsiradusių gyvybei ar sveikatai pavojingų veiksmų ekstremaliosios situacijos ar karo metu.

24. **Materialiniai ištekliai** – nekilnojamas turtas, transporto priemonės, įranga ir kiti daiktai, kurie gali būti panaudoti gresiančiai ar susidariusiai ekstremaliajai situacijai likviduoti ir jos padariniams šalinti, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų ir veiklos vykdytojų veiklai palaikyti ir atkurti.

25. **Neatidėliotini darbai** – veiksmai, užtikrinantys gelbėjimo, paieškos darbų vykdymą, turto išsaugojimą, sanitarinį švarinimą ir būtiniausių gyvenimo (veiklos) sąlygų atkūrimą įvykių, ekstremaliųjų įvykių, ypatingų įvykių ar ekstremaliųjų situacijų metu.

26. **Paieškos darbai** – veiksmai, kuriais siekiama surasti įvykių, ekstremaliųjų įvykių, ypatingų įvykių ar ekstremaliųjų situacijų metu dingusius, pasiklydusius ar nukentėjusius gyventojus, patyrusius avariją laivus ir orlaivius.

27. **Pavojingasis objektas** – visa veiklos vykdytojo kontroliuojama teritorija, kurios bent viename įrenginyje, įskaitant įprastą ir susijusią infrastruktūrą, kuriame vykdoma įprastinė ir susijusi veikla, yra pavojingųjų medžiagų.

28. **Pavojingoji medžiaga** – cheminė medžiaga arba cheminis mišinys, nurodyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintame pavojingųjų medžiagų ir mišinių sąraše arba atitinkantys Vyriausybės nustatytus kriterijus; pavojingosios medžiagos gali būti žaliavos, produktai, šalutiniai produktai, liekanos ar tarpiniai produktai.

29. **Pavojingojo objekto įrenginys** – žemės lygyje ar po žeme esantis pavojingojo objekto techninis vienetas, kuriame gaminamos, naudojamos, tvarkomos ar laikomos pavojingosios medžiagos, įskaitant visą įrangą, struktūras, vamzdynus, mašinas, įrankius, atskiras geležinkelio atšakas, dokus, įrenginiams veikti reikalingas krovos krantines, dambas, sandėlius ir kitas sausumoje ar vandenyje esančias struktūras, būtinas pavojingojo objekto įrenginio veiklai.

30. **Perspėjimo sistema** – visuma organizacinių ir techninių priemonių, kuriomis perspėjami gyventojai, valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, kitos įstaigos, ūkio subjektai ir veiklos vykdytojai apie įvykį, ekstremalių įvykių, gresiančią ar susidariusią krizę ar ekstremaliąją situaciją ir išplatinama valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų turima arba joms skirta informacija, kuri leistų imtis priemonių, siekiant išvengti galimos žalos arba ją sušvelninti.

31. **Priedanga** – statinys, patalpa, inžinerinis įrenginys ar kitas objektas, galintis sudaryti sąlygas gyventojams trumpą laiko tarpą išvengti gyvybei ar sveikatai pavojingų veiksmų oro pavojaus atveju, taip pat apsaugoti nuo netiesioginio apšaudymo ir (ar) kitų kinetinių grėsmių karinės agresijos metu (atakų iš orlaivių, raketų, artilerijos ugnies sukeltų sprogimo smūgio bangų, skeveldrų, nuolaužų ar atsitiktinių kulku).

32. **Slėptuvė** – specialiosios paskirties statinys arba specialiai įrengta patalpa gyventojams, kurie užtikrina valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų veiklą ekstremaliųjų situacijų ar karo metu arba turi priskirtų būtinų užduočių, apsaugoti nuo atsiradusių gyvybei ar sveikatai pavojingų veiksmų.

33. **Ūkio subjektas** – Lietuvos Respublikoje įregistruotas ir gamybinę, komercinę, finansinę ar kitokią ūkinę veiklą vykdančias asmuo, užsienio juridinio asmens filialas ar atstovybė.

34. **Veiklos vykdytojas** – fizinis ar juridinis asmuo, kita organizacija ar jų padalinys, kurie eksploatuoja ar valdo pavojingąjį objektą ar pavojingojo objekto įrenginį arba kurie kitu teisiniu pagrindu turi suteiktus įgaliojimus priimti ekonominius sprendimus ar sprendimus pavojingojo objekto ar pavojingojo objekto įrenginio veikimo techniniais klausimais.

35. Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip apibrėžiamos Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatyme, Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatyme, Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse, Lietuvos Respublikos cheminių medžiagų ir cheminių mišinių įstatyme, Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatyme, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatyme, Lietuvos Respublikos mobilizacijos ir priimančiosios šalies paramos įstatyme, Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatyme, Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo pagrindų įstatyme, Lietuvos Respublikos nepaprastosios padėties įstatyme, Lietuvos Respublikos nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatyme, Lietuvos Respublikos radiacinės saugos įstatyme, Lietuvos Respublikos statybos įstatyme, Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatyme, Lietuvos Respublikos valstybės rezervo įstatyme, Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatyme, Lietuvos Respublikos vandens įstatyme, Lietuvos Respublikos viešojo

administravimo įstatyme, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme, Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatyme.

3 straipsnis. Krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos uždaviniai

Krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos uždaviniai:

1) stebėti, vertinti Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu tvirtinamoje Nacionalinio saugumo strategijoje apibrėžtus rizikos veiksnius, pavojus ir grėsmes Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesams (toliau – grėsmės Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesams), perspėti apie šias grėsmes ir mažinti grėsmes šiems interesams;

2) vykdyti krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevenciją, švietimą ir mokymą;

3) pasirengti įvykių, ekstremaliųjų įvykių, krizių ir ekstremaliųjų situacijų likvidavimui ir jų padarinių šalinimui, atlikti paieškos, gelbėjimo ir neatidėliotinus darbus;

4) perspėti ir informuoti gyventojus, valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, kitas įstaigas, ūkio subjektus, veiklos vykdytojus, tarptautines humanitarines organizacijas ir nevyriausybinės organizacijas (toliau tarptautinės humanitarinės organizacijos ir nevyriausybines organizacijos kartu – NVO) apie gresiančią ar susidariusią krizę ar ekstremaliąją situaciją, išplatinti valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų turimą arba joms skirtą informaciją, siekiant išvengti galimos žalos arba ją sušvelninti;

5) susidarius įvykiams, ekstremaliesiems įvykiams, krizėms ar ekstremaliosioms situacijoms, užtikrinti gyvybiškai svarbių valstybės funkcijų atlikimo tęstinumą, organizuoti ir vykdyti priemones, kuriomis siekiama atkurti valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitoms įstaigoms, ūkio subjektams, veiklos vykdytojams, NVO ir gyventojams būtiniausias gyvenimo (veiklos) sąlygas.

4 straipsnis. Krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos valdymo ir veikimo principai

Krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos veikla organizuojama vadovaujantis šiais valdymo ir veikimo principais:

1) prevencijos ir pasirengimo – visi krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektai vykdo krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevenciją, pasirengia krizių ir ekstremaliųjų situacijų metu užtikrinti savo veiklos tęstinumą ir organizuoti savo veiklą taip, kad užtikrintų krizių ir ekstremaliųjų situacijų likvidavimą, gyvybiškai svarbių valstybės funkcijų atlikimą, paieškos, gelbėjimo ir neatidėliotinų darbų vykdymą. Krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektai pasirengimo metu suplanuoja tokias priemones, kad likviduojant įvykius, ekstremaliuosius įvykius, krizes ir ekstremaliąsias situacijas asmenims su negalia būtų suteikta reikalinga pagalba;

2) saugumo ir paramos – krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektai, likviduodami įvykius, ekstremaliuosius įvykius, krizes ir ekstremaliąsias situacijas, teikia pagalbą visuomenei, užtikrina gyvybiškai svarbių valstybės funkcijų atlikimą;

3) teritoriniu – pasirengimas įvykiams, ekstremaliesiems įvykiams, krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms, jų likvidavimas ir padarinių šalinimas organizuojamas visoje valstybėje pagal jos teritorijos administracinį suskirstymą ir apima visus gyventojus;

4) perspėjimo ir informavimo – valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos pagal kompetenciją turi užtikrinti, kad gyventojai, valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, kitos įstaigos, ūkio subjektai ir veiklos vykdytojai būtų laiku perspėjami apie įvykius, ekstremaliuosius įvykius, gresiančią ar susidariusią krizę ar ekstremaliąją situaciją ir informuojami krizių valdymo ir civilinės saugos klausimais;

5) proporcingumo – asmens teisių ir laisvių, ūkinės veiklos laisvės, viešųjų ir administracinių paslaugų teikimo apribojimų apimtis yra ne didesnė, negu būtina, atsižvelgiant į įvykių, ekstremaliųjų įvykių, krizių ar ekstremaliųjų situacijų pavojingumą ir galimus padarinius;

6) visuotinio privalomumo – pasirengimo krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms, jų valdymo priemonės yra privalomos valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitoms įstaigoms, ūkio subjektams, veiklos vykdytojams ir gyventojams;

7) viešumo – krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektų veikla yra atvira visuomenei;

8) institucinės atsakomybės – ministerijos ir kitos valstybės institucijos ir įstaigos užtikrina pasirengimą krizėms, ekstremaliosioms situacijoms ir kitų su krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susijusių funkcijų atlikimą jų veiklos srityse, savivaldybės administracijos direktorius užtikrina pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms ir kitų su krizių

valdymo ir civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susijusių funkcijų atlikimą savivaldybėje.

5 straipsnis. Asmens teisių ir laisvių, ūkinės veiklos laisvės, viešųjų ir administracinių paslaugų teikimo apribojimai

Vykdamt paieškos, gelbėjimo ir neatidėliotinus darbus, likviduojant įvykį, ekstremalių įvykį, krizę ar ekstremaliąją situaciją ir šalinant jų padarinius, šio įstatymo nustatytais atvejais ir tvarka gali būti laikinai apribota asmens judėjimo laisvė, nuosavybės ir būsto neliečiamumo teisės, ūkinės veiklos laisvė, viešųjų ir administracinių paslaugų teikimas.

II SKYRIUS

KRIZIŲ VALDYMO IR CIVILINĖS SAUGOS SISTEMOS SUBJEKTAI, JŲ KOMPETENCIJA, GYVENTOJŲ TEISĖS IR PAREIGOS

6 straipsnis. Krizių valdymo ir civilinės saugos sistema

Krizių valdymo ir civilinės saugos sistemą sudaro šie subjektai:

- 1) Vyriausybė;
- 2) Nacionalinio saugumo komisija;
- 3) Nacionalinis krizių valdymo centras;
- 4) Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija;
- 5) ministerijos ir kitos valstybės institucijos ir įstaigos;
- 6) Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas) ir jam pavaldžios įstaigos;
- 7) savivaldybių institucijos ir įstaigos;
- 8) kitos įstaigos;
- 9) ūkio subjektai;
- 10) ekstremaliųjų situacijų operacijų centrai (toliau – operacijų centrai);
- 11) civilinės saugos pajėgos.

7 straipsnis. Vyriausybės kompetencija

Vyriausybė:

- 1) nustato grėsmių Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesams šalinimo ar mažinimo prioritetus;
- 2) pagal kompetenciją priima strateginius sprendimus dėl krizių valdymo;
- 3) savo iniciatyva arba Nacionalinio saugumo komisijos pasiūlymu nusprendžia, kad būtina imtis krizės valdymo veiksmų;
- 4) skelbia ir atšaukia valstybės lygio ekstremaliąją situaciją ir skiria valstybės operacijų vadovą;
- 5) skiria valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms valstybines pasirengimo krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms, krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos, reagavimo į krizes ir ekstremaliąsias situacijas ir jų padarinių šalinimo užduotis;
- 6) nustato ir atšaukia gyventojams, valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitoms įstaigoms, ūkio subjektams ir veiklos vykdytojams asmens judėjimo laisvės, nuosavybės ir būsto neliečiamumo teisės, ūkinės veiklos laisvės, viešųjų ir administracinių paslaugų teikimo apribojimus krizės metu ar paskelbusi valstybės lygio ekstremaliąją situaciją;
- 7) krizės metu ar paskelbusi valstybės lygio ekstremaliąją situaciją imasi konkrečių prekių tiekimo ir (ar) paslaugų teikimo ir prieinamumą didinančių priemonių;
- 8) krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektų prašymu priima sprendimus dėl valstybės rezervo panaudojimo;
- 9) tvirtina grėsmių Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesams stebėjimo, vertinimo ir perspėjimo apie šias grėsmes tvarkos aprašą;
- 10) tvirtina nacionalinio galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos vertinimo tvarkos aprašą;
- 11) tvirtina būtinų užduočių paskyrimo, atlikimo ir kompensavimo už jų atlikimą tvarkos aprašą;
- 12) tvirtina ekstremaliųjų įvykių kriterijų sąrašą;
- 13) tvirtina materialinių išteklių teikimo ir kompensavimo už jų teikimą tvarkos aprašą;

- 14) tvirtina pranešimo ir keitimosi informacija apie įvykį, ekstremaliąjį įvykį, ypatingą įvykį, ekstremaliąją situaciją ar krizę tvarkos aprašą;
- 15) tvirtina krizių valdymo ir civilinės saugos mokymo tvarkos aprašą;
- 16) tvirtina krizių valdymo ir civilinės saugos pratybų organizavimo tvarkos aprašą;
- 17) tvirtina ekstremaliųjų situacijų skelbimo ir atšaukimo tvarkos aprašą;
- 18) tvirtina gyventojų evakavimo organizavimo tvarkos aprašą;
- 19) tvirtina valstybinius krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planus ir valstybinį gyventojų apsaugos planą branduolinės ar radiologinės avarijos atveju;
- 20) tvirtina slėptuvių, kolektyvinės apsaugos statinių ir priedangų poreikio nustatymo, parinkimo, žymėjimo, jų parengties organizavimo ir naudojimo tvarkos aprašą;
- 21) nustato operacijų centrų sudarymo, darbo organizavimo ir sušaukimo tvarką, uždavinius ir funkcijas;
- 22) tvirtina valstybės institucijų ir įstaigų, kuriose privaloma sudaryti operacijų centrą, sąrašą;
- 23) tvirtina valstybės institucijų ir įstaigų, kurios rengia krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planus, sąrašą;
- 24) tvirtina didelių pramoninių avarių prevencijos, likvidavimo ir tyrimo tvarkos aprašą, pavojinguosiuose objektuose esančių medžiagų, mišinių ar preparatų, priskiriamų pavojingosioms medžiagoms, sąrašą ir šių medžiagų, mišinių ar preparatų priskyrimo pavojingosioms medžiagoms kriterijų tvarkos aprašą;
- 25) tvirtina civilinės saugos tarptautinės pagalbos prašymo, priėmimo ir teikimo tvarkos aprašą;
- 26) tvirtina krizių valdymo ir civilinės saugos būklės įvertinimo, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, veiklos vykdytojų, kitų įstaigų ir ūkio subjektų pasirengimo krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms vertinimo tvarkos aprašą;
- 27) atlieka kitas šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytas su krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susijusias funkcijas.

8 straipsnis. Nacionalinio saugumo komisijos kompetencija

Vyriausybės sudaroma Nacionalinio saugumo komisija:

- 1) svarsto Nacionalinio krizių valdymo centro pateiktą informaciją apie grėsmes Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesams, jų pokyčius ir poveikį ir teikia Vyriausybei, valstybės institucijoms ir įstaigoms pasiūlymus dėl veiksmų ir priemonių šioms grėsmėms sumažinti ar jas šalinti;
- 2) teikia Vyriausybei pasiūlymus dėl grėsmių Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesams šalinimo ar mažinimo prioritetų nustatymo, vertina šių prioritetų įgyvendinimo rezultatus;
- 3) teikia Vyriausybei, valstybės institucijoms ir įstaigoms pasiūlymus dėl krizės valdymo prioritetų;
- 4) teikia Vyriausybei pasiūlymus dėl šio įstatymo 7 straipsnio 7 punkte nurodytų priemonių taikymo;
- 5) siūlo Vyriausybei priimti sprendimą, kad būtina imtis krizės valdymo veiksmų;
- 6) svarsto Nacionalinio krizių valdymo centro pasiūlymus dėl valstybinių pasirengimo krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms, krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos, reagavimo į krizes ir ekstremaliasias situacijas ir jų padarinių šalinimo užduočių skyrimo ministerijoms, kitoms valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms ir teikia Vyriausybei pasiūlymus;
- 7) ne rečiau kaip kartą per metus aptaria Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo būklę ir plėtrą, pagal Vyriausybės nustatytus indikatorius – krizių valdymo ir civilinės saugos būklę ir teikia pasiūlymus dėl pasirengimo krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms gerinimo;
- 8) atlieka kitas šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytas su krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susijusias funkcijas.

9 straipsnis. Nacionalinio krizių valdymo centro kompetencija

1. Vyriausybės įstatymo nustatyta tvarka Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijoje įsteigtas Nacionalinis krizių valdymo centras:

- 1) atlieka grėsmių Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesams stebėseną, vertinimą, modeliavimą ir informavimą apie šias grėsmes, teikia Nacionalinio saugumo komisijai ir valstybės institucijoms ir įstaigoms informaciją apie šias grėsmes, jų pokyčius ir poveikį Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesams;

2) informuoja Nacionalinio saugumo komisijos pirmininką apie ypatingus įvykius, gresiančias ar susidariusias krizes ir ekstremaliąsias situacijas, analizuoja krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo duomenis, teikia Nacionalinio saugumo komisijai ir Vyriausybei pasiūlymus dėl situacijos valdymo priemonių;

3) atlieka nacionalinį galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos vertinimą;

4) ne rečiau kaip kartą per metus pagal Vyriausybės nustatytus indikatorius rengia ir teikia Nacionalinio saugumo komisijai ataskaitą apie krizių valdymo ir civilinės saugos būklę;

5) krizės metu:

a) renka informaciją apie krizę, rengia jos raidos prognozes, planuoja krizės valdymo priemones ir teikia Nacionalinio saugumo komisijai pasiūlymus dėl krizės valdymo prioritetų;

b) organizuoja ir koordinuoja krizės valdymą;

c) vertina papildomų materialinių ir žmogiškųjų išteklių, reikalingų krizei valdyti, poreikį, organizuoja ir koordinuoja šių išteklių skyrimą ir panaudojimą;

6) gresiant ar susidarius valstybės lygio ekstremaliajai situacijai, taip pat ją paskelbus:

a) vertina valstybės lygio ekstremaliosios situacijos grėsmę ir prirėkęs siūlo Vyriausybei skelbti valstybės lygio ekstremaliąją situaciją;

b) organizuoja gyventojų, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų ir veiklos vykdytojų perspėjimą apie gresiančią ar susidariusią valstybės lygio ekstremaliąją situaciją;

c) renka informaciją apie gresiančią ar susidariusią valstybės lygio ekstremaliąją situaciją, rengia jos raidos prognozes ir planuoja tarpinstitucines reagavimo į galimas naujas grėsmes priemones, siekdamas laiku į jas reaguoti, vertina poreikį imtis krizės valdymo veiksmų;

d) išplatina valstybės institucijų ir įstaigų turimą arba joms skirtą informaciją, kuri leistų imtis reikiamų priemonių, siekiant išvengti galimos žalos arba ją sušvelninti, arba koordinuoja valstybės institucijų ir įstaigų veiklą platinant tokią informaciją;

e) koordinuoja ir kontroliuoja valstybiniuose krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planuose numatytų priemonių įgyvendinimą valstybės mastu;

f) kol paskiriamas valstybės operacijų vadovas, organizuoja ir koordinuoja neatidėliotinus darbus ir kitus veiksmus, būtinus valstybės lygio ekstremaliosios situacijos grėsmei likviduoti;

g) padeda valstybės operacijų vadovui priimti sprendimus dėl valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valdymo ir jos padarinių šalinimo organizavimo, teikia valstybės operacijų vadovui informaciją ir pasiūlymus dėl paieškos, gelbėjimo ir neatidėliotinų darbų, įvykių, ekstremaliųjų įvykių ir valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valdymo ir jos padarinių šalinimo organizavimo darbų;

h) koordinuoja ir kontroliuoja valstybės operacijų vadovo sprendimų įgyvendinimą;

i) vertina papildomų materialinių ir žmogiškųjų išteklių, reikalingų valstybės lygio ekstremaliajai situacijai valdyti ir jos padariniams šalinti, poreikį, organizuoja ir koordinuoja šių išteklių skyrimą ir panaudojimą;

j) valstybės operacijų vadovo motyvuotu pasiūlymu arba savo iniciatyva teikia pasiūlymą Nacionalinio saugumo komisijai dėl poreikio siūlyti Vyriausybei priimti sprendimus, kad būtų imtasi krizės valdymo veiksmų;

k) šio įstatymo 40 straipsnyje nustatyta tvarka rengia pasiūlymus Vyriausybei nustatyti gyventojams, valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitoms įstaigoms, ūkio subjektams ir veiklos vykdytojams asmens judėjimo laisvės, nuosavybės ir būsto neliečiamumo teisės, ūkinės veiklos laisvės, viešųjų ir administracinių paslaugų teikimo apribojimus, būtinus valstybės lygio ekstremaliajai situacijai likviduoti ir jos padariniams šalinti;

7) koordinuoja krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevenciją ir pasirengimą valdyti krizes ir valstybės lygio ekstremaliąsias situacijas;

8) teikia Nacionalinio saugumo komisijai pasiūlymus dėl krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos pasirengimo krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms gerinimo;

9) vertina ministerijų ir kitų valstybės institucijų ir įstaigų pasiūlymus dėl valstybinių pasirengimo krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms, krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos, reagavimo į krizes ir ekstremaliąsias situacijas ir jų padarinių šalinimo užduočių skyrimo ministerijoms, kitoms valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms ir parengtus šių užduočių projektus teikia svarstyti Nacionalinio saugumo komisijai;

10) ne rečiau kaip kartą per metus rengia ataskaitą apie Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo būklę ir plėtrą ir teikia ją Nacionalinio saugumo komisijai;

11) koordinuoja NVO, savanorių pajėgų pasitelkimą valstybės mastu;

- 12) organizuoja valstybės ir tarptautinio lygio krizių valdymo pratybas;
 - 13) koordinuoja valstybinių krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planų rengimą;
 - 14) koordinuoja tarptautinį bendradarbiavimą krizių valdymo srityje;
 - 15) vykdo nacionalinių krizių valdymo procedūrų atitikties Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos (toliau – NATO) ir Europos Sąjungos institucijų nustatytoms procedūroms priežiūrą;
 - 16) dalyvauja rengiant krizių valdymo ir civilinės saugos srities įstatymų ir kitų teisės aktų projektus;
 - 17) aptarnauja Nacionalinio saugumo komisijos veiklą;
 - 18) atlieka kitas šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytas su krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susijusias funkcijas.
2. Nacionalinio krizių valdymo centro vadovas:
- 1) turi teisę duoti pavėjimus krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektams, išskyrus Vyriausybę ir Nacionalinio saugumo komisiją, būtinus Nacionalinio krizių valdymo centro funkcijoms atlikti;
 - 2) atlieka kitas šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytas su krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susijusias funkcijas.
3. Nacionaliniam krizių valdymo centrui nustatytas funkcijas padeda atlikti iš valstybės institucijų ir įstaigų atstovų sudaryta Jungtinė grėsmių prevencijos ir krizių valdymo grupė, kurios sudėti, uždavinius, funkcijas ir darbo organizavimo tvarką nustato Vyriausybė.

10 straipsnis. Vidaus reikalų ministerijos kompetencija

1. Vidaus reikalų ministerija:
 - 1) formuoja valstybės politiką krizių valdymo ir civilinės saugos srityje;
 - 2) atlieka kitas šio įstatymo 11 straipsnyje ir kituose teisės aktuose nustatytas su krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susijusias funkcijas.
2. Vidaus reikalų ministras:
 - 1) koordinuoja ir kontroliuoja įstaigų prie Vidaus reikalų ministerijos veiklą įgyvendinant krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos uždavinius;
 - 2) tvirtina krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planų rengimo tvarkos aprašą;
 - 3) tvirtina valstybės lygio civilinės saugos pratybų planą;
 - 4) tvirtina tarptautinės pagalbos teikimo komandos sudarymo ir aprūpinimo tvarkos aprašą;
 - 5) teikia Vyriausybei krizių valdymo ir civilinės saugos srities įstatymų ir kitų teisės aktų projektus;
 - 6) pagal kompetenciją priima kitus teisės aktus, kurių reikia krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimui organizuoti;
 - 7) atlieka kitas teisės aktuose nustatytas su krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susijusias funkcijas.

11 straipsnis. Ministerijų ir kitų valstybės institucijų ir įstaigų kompetencija

1. Ministerijų ir kitų valstybės institucijų ir įstaigų veiklai krizių valdymo ir civilinės saugos srityje vadovauja jų vadovai arba jų įgalioti asmenys, kurie atsako už ministerijos ir kitos valstybės institucijos ir įstaigos pasirengimą atlikti jų kompetencijai priskirtas funkcijas krizių ar ekstremaliųjų situacijų metu.
2. Ministras ar jo įgaliotas asmuo skiria ministerijos parengties pareigūną – valstybės tarnautoją, kuris:
 - 1) organizuoja ministerijos veiklą krizių valdymo ir civilinės saugos srityje;
 - 2) koordinuoja ministerijos ir ministrui pavestoms valdymo sritims priskirtų valstybės institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų ir ūkio subjektų pasirengimą krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms;
 - 3) koordinuoja savivaldybių institucijų ir įstaigų pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms ministrui pavestose valdymo srityse;
 - 4) atlieka kitas su krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susijusias funkcijas ministrui pavestose valdymo srityse.
3. Ministerijos ir kitos valstybės institucijos ir įstaigos:
 - 1) užtikrina savo pasirengimą krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms savo veiklos srityse;
 - 2) Vyriausybės nustatyta tvarka teikia informaciją apie įvykį, ekstremaliąjį įvykį, ypatingą įvykį, ekstremaliąją situaciją ar krizę;
 - 3) organizuoja ministerijos ir kitos valstybės institucijos ir įstaigos darbuotojų – valstybės

tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis (toliau – darbuotojai), krizių valdymo ir civilinės saugos mokymą;

4) pagal kompetenciją renka ir teikia kitiems krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektams informaciją, reikalingą su krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susijusioms funkcijoms atlikti;

5) pagal kompetenciją dalyvauja likviduojant krizes ir ekstremaliasias situacijas, šalinant jų padarinius, užtikrina valstybės operacijų vadovo sprendimų, Nacionalinio saugumo komisijos pasiūlymų ir Nacionalinio krizių valdymo centro vadovo pavedimų įgyvendinimą, organizuoja valstybės operacijų vadovo, Nacionalinio saugumo komisijos ir Nacionalinio krizių valdymo centro pasiūlymų įgyvendinimą;

6) teikia pagalbą savivaldybėms likviduojant savivaldybės lygio ekstremaliąją situaciją, šalinant jos padarinius;

7) teikia Nacionaliniam krizių valdymo centrui pasiūlymus dėl valstybinių pasirengimo krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms, krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos, reagavimo į krizes ir ekstremaliasias situacijas ir jų padarinių šalinimo užduočių skyrimo ministerijai, kitoms valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms;

8) pagal kompetenciją kiekvienais metais atlieka ekstremaliojo įvykio kriterijų peržiūrą ir teikia pasiūlymus Vyriausybei dėl jų nustatymo, pakeitimo ar panaikinimo;

9) pagal kompetenciją padeda Nacionaliniam krizių valdymo centrui atlikti nacionalinį galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos vertinimą;

10) pagal kompetenciją informuoja gyventojus, valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, kitas įstaigas, ūkio subjektus ir veiklos vykdytojus krizių valdymo ir civilinės saugos klausimais;

11) atlieka kitas šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytas su krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susijusias funkcijas.

4. Paskelbus valstybės lygio ekstremaliąją situaciją, ministerijos ir kitos valstybės institucijos ir įstaigos turi teisę aprūpinti veiklos vykdymui užtikrinti būtinomis priemonėmis ir asmeninėmis apsaugos priemonėmis (toliau – būtinoms priemonėms) kitas valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, kitas įstaigas ir civilinės saugos pajėgas.

5. Ministerijos ir kitos valstybės institucijos ir įstaigos vadovas:

1) priima sprendimus, reikalingus ministerijos ir kitos valstybės institucijos ir įstaigos krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencijai, pasirengimui krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms organizuoti ir (ar) reagavimui krizės ir ekstremaliosios situacijos metu užtikrinti;

2) tvirtina ministerijos ir kitos valstybės institucijos ir įstaigos valstybės tarnautojų ir darbuotojų perspėjimo ir informavimo apie gresiančią ar susidariusią krizę ar ekstremaliąją situaciją tvarkos aprašą;

3) atlieka kitas šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytas su krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susijusias funkcijas.

12 straipsnis. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento ir jam pavaldžių įstaigų kompetencija

1. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas ir jam pavaldžios įstaigos:

1) perspėja gyventojus, valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, kitas įstaigas, ūkio subjektus ir veiklos vykdytojus apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją, išplatina valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų turimą arba joms skirtą informaciją, kuri leidžia imtis priemonių, siekiant išvengti galimos žalos arba ją sušvelninti;

2) pagal kompetenciją vykdo įvykių, ekstremaliųjų įvykių likvidavimą ir jų padarinių šalinimą, koordinuoja gyventojų evakavimą, kai sprendimą dėl šio evakavimo priima savivaldybės administracijos direktorius, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, ūkio subjektų ir veiklos vykdytojų vadovai;

3) koordinuoja civilinės saugos įgyvendinimą visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje ir teikia metodinę pagalbą civilinės saugos srityje;

4) šalies mastu koordinuoja gyventojų švietimą civilinės saugos klausimais, organizuoja civilinės saugos mokymą;

5) pagal kompetenciją informuoja gyventojus, valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, kitas įstaigas, ūkio subjektus ir veiklos vykdytojus civilinės saugos klausimais;

6) atlieka kitas šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytas su krizių valdymo ir

civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susijusias funkcijas.

2. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktorius:

1) tvirtina perspėjimo apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją priemones, gyventojų, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų ir veiklos vykdytojų perspėjimo apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją tvarkos aprašą;

2) tvirtina civilinės saugos rekomendacijas gyventojams, valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitoms įstaigoms, ūkio subjektams ir veiklos vykdytojams;

3) tvirtina civilinės saugos mokymo programas;

4) pagal kompetenciją priima kitus civilinę saugą reglamentuojančius teisės aktus;

5) atlieka kitas šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytas su krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susijusias funkcijas.

3. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktorius ar jo įgaliotas asmuo turi teisę Vyriausybės nustatyta tvarka duoti privalomus nurodymus valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms ir veiklos vykdytojams gerinti pasirengimą krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms.

13 straipsnis. Savivaldybės administracijos direktoriaus kompetencija

1. Savivaldybės administracijos direktorius, atlikdamas savivaldybei valstybės perduotą civilinės saugos funkciją:

1) organizuoja pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms savivaldybėje ir šios veiklos koordinavimą su ministerijų parengties pareigūnais;

2) skiria savivaldybės parengties pareigūną – savivaldybės administracijos valstybės tarnautoją, kuris:

a) koordinuoja savivaldybės institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, kurių savininkė yra savivaldybė, savivaldybės valdomų įmonių, savivaldybės teritorijoje esančių kitų ūkio subjektų pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms;

b) bendradarbiauja su ministerijų parengties pareigūnais savivaldybės institucijų ir įstaigų pasirengimo ekstremaliosioms situacijoms srityje;

c) atlieka kitas su krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susijusias funkcijas;

3) organizuoja savivaldybės institucijų ir įstaigų turimos informacijos apie įvykį, ekstremaliąjį įvykį, ypatingą įvykį, ekstremaliąją situaciją teikimą Vyriausybės nustatyta tvarka;

4) skelbia ir atšaukia savivaldybės lygio ekstremaliąją situaciją, skiria savivaldybės operacijų vadovą;

5) organizuoja savivaldybės gyventojų švietimą civilinės saugos klausimais;

6) Vyriausybės nustatyta tvarka nustato kolektyvinės apsaugos statinių ir priedangų poreikį, organizuoja jų parinkimą, pažymėjimą ir parengimą;

7) prižiūri, kaip savivaldybės teritorijoje esančiose kitose įstaigose ir ūkio subjektuose vykdomi krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos uždaviniai, laikomasi šio įstatymo ir kitų civilinę saugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų;

8) įgyvendina priemones, reikalingas padėti civilinės saugos pajėgoms pasirengti atlikti sanitarinį švarinimą, ir kitas radiacinio, cheminio ir biologinio kenksmingumo pašalinimo priemones, organizuoja įvykių, ekstremaliųjų įvykių, krizių ir ekstremaliųjų situacijų metu nutrauktų komunalinių paslaugų teikimo atnaujinimą, pagalbos teikimą nukentėjusiems įvykių, ekstremaliųjų įvykių, krizių ir ekstremaliųjų situacijų metu, gyventojų, kurie žuvo krizių ar ekstremaliųjų situacijų metu ir už kurių laidojimą atsakingo asmens nėra, laidojimą;

9) sudaro su kitų savivaldybių institucijomis ir įstaigomis tarpusavio pagalbos planus dėl materialinių išteklių pateikimo ir gyventojų evakavimo;

10) renka iš visų savivaldybėje esančių krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektų, gyventojų duomenis, reikalingus krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos uždaviniams įgyvendinti, ir Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktoriaus nustatyta tvarka šiuos duomenis kaupia, tvarko ir teikia Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui;

11) pagal kompetenciją informuoja gyventojus, valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, kitas įstaigas, ūkio subjektus ir veiklos vykdytojus civilinės saugos klausimais;

12) organizuoja savivaldybės administracijos valstybės tarnautojų ir darbuotojų civilinės saugos mokymą;

13) savivaldybės teritorijoje organizuoja Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento pasiūlymų įgyvendinimą ir užtikrina Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktoriaus ar

jo įgalioto asmens privalomų nurodymų įgyvendinimą;

14) pagal kompetenciją priima įsakymus pasirengimo ekstremaliosioms situacijoms, jų prevencijos savivaldybėje ir savivaldybės lygio ekstremaliosios situacijos valdymo klausimais;

15) atlieka kitas šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytas su krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susijusias funkcijas.

2. Savivaldybės administracijos direktorius ar jo įgaliotas asmuo turi teisę Vyriausybės nustatyta tvarka duoti privalomus nurodymus savivaldybės teritorijoje esančioms kitoms įstaigoms ir ūkio subjektams gerinti pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms.

14 straipsnis. Kitų įstaigų, ūkio subjektų ir veiklos vykdytojų kompetencija

1. Kitų įstaigų ir ūkio subjektų vadovai atsako už pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms savo vadovaujamoje įstaigoje ar ūkio subjekte.

2. Savivaldybės administracijos direktoriaus nurodymu kitos įstaigos ir ūkio subjektai, kurių turimų materialinių išteklių teikimas yra tikslingas, atsižvelgdami į atliktą savivaldybės galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos vertinimą, privalo dalyvauti rengiant savivaldybės ekstremaliųjų situacijų valdymo planą, su savivaldybės administracijos direktoriumi sudaryti sutartis dėl šiame plane nurodytų užduočių vykdymo.

3. Kitos įstaigos ir ūkio subjektai privalo:

1) šiame įstatyme nustatytais atvejais teikti materialinius išteklius ir atlikti būtinas užduotis;

2) vykdyti gelbėjimo darbų vadovo, operacijų vadovo, Vyriausybės ir savivaldybės administracijos direktoriaus sprendimus, reikalingus įvykiui, ekstremaliajam įvykiui, krizei ar ekstremaliajai situacijai likviduoti, jų padariniams šalinti.

4. Kitos įstaigos, ūkio subjekto vadovas arba jo įgaliotas asmuo:

1) nedelsdamas perspėja savo vadovaujamos įstaigos, ūkio subjekto darbuotojus apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją, organizuoja vadovaujamos įstaigos, ūkio subjekto darbuotojų evakavimą, gelbėjimo darbus ir jiems vadovauja;

2) organizuoja savo vadovaujamos įstaigos, ūkio subjekto darbuotojų civilinės saugos mokymą;

3) užtikrina savivaldybės administracijos direktoriaus ar jo įgalioto asmens privalomų nurodymų įgyvendinimą;

4) prireikus aprūpina savo vadovaujamos įstaigos, ūkio subjekto darbuotojus būtinomis priemonėmis;

5) teikia savivaldybės administracijos direktoriui ir reikiamai ministerijai pagal ministrui pavestą valdymo sritį duomenis, reikalingus krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos uždaviniams įgyvendinti;

6) Vyriausybės nustatyta tvarka informuoja apie įvykį, ekstremaliąjį įvykį, ypatingą įvykį, ekstremaliąją situaciją;

7) atlieka kitas šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytas su krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susijusias funkcijas.

5. Veiklos vykdytojas arba jo įgaliotas asmuo atlieka šio straipsnio 4 dalies 2–6 punktuose nustatytas funkcijas, vykdo ekstremaliųjų situacijų prevenciją, sudaro operacijų centrą, organizuoja ekstremaliųjų situacijų valdymo plano rengimą ir Vyriausybės nustatyta tvarka atlieka funkcijas didelių pramoninių avarijų prevencijos, tyrimo ir likvidavimo srityse, užtikrina Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktoriaus ar jo įgalioto asmens privalomų nurodymų įgyvendinimą.

15 straipsnis. Operacijų centrai

1. Operacijų centras – iš valstybės ir (ar) savivaldybių institucijų ir įstaigų valstybės tarnautojų ir (ar) darbuotojų, ūkio subjektų ir veiklos vykdytojų darbuotojų sudaromas organas, kurio veiklos tikslai yra šie:

1) vykdyti ekstremaliųjų situacijų prevenciją;

2) organizuoti ir koordinuoti įvykių, ekstremaliųjų įvykių ir ekstremaliųjų situacijų valdymą, jų padarinių šalinimą, gyventojų ir turto gelbėjimą;

3) gresiant ar susidarius ekstremaliajai situacijai, pagal kompetenciją organizuoti gyvybiškai svarbių valstybės funkcijų atlikimą;

4) valstybės institucijos ar įstaigos vadovo arba savivaldybės administracijos direktoriaus pavedimu atlikti civilinės mobilizacijos institucijos mobilizacijos valdymo grupės funkcijas.

2. Vyriausybė tvirtina valstybės institucijų ir įstaigų, kuriose privaloma sudaryti operacijų centrą, sąrašą. Vyriausybė nustato kriterijus, kuriuos atitinkančiuose ūkio subjektuose privaloma sudaryti ūkio subjekto operacijų centrą. Kiekvienoje savivaldybėje sudaromas savivaldybės operacijų centras.

3. Operacijų centrą sudaro, jo nuostatus tvirtina ir operacijų centro patalpų ir darbo vietų įrengimą organizuoja:

1) valstybės institucijose ir įstaigose, kuriose privaloma sudaryti operacijų centrą, – šių institucijų ir įstaigų vadovai;

2) savivaldybėse – savivaldybės operacijų centrą sudaro, jo nuostatus tvirtina savivaldybės administracijos direktorius, savivaldybės operacijų centro patalpų ir darbo vietų įrengimą organizuoja savivaldybės administracijos direktorius;

3) ūkio subjektuose, kuriuose privaloma sudaryti operacijų centrą, – šių subjektų vadovai ar jų įgalioti asmenys;

4) veiklos vykdytojo vadovas.

4. Vyriausybė nustato operacijų centrų sudarymo, darbo organizavimo ir sušaukimo tvarką, uždavinius ir funkcijas.

5. Į operacijų centrą gali būti įtraukiami ir NVO atstovai.

16 straipsnis. Civilinės saugos pajėgos

1. Civilinės saugos pajėgos skirtos paieškos, gelbėjimo ir neatidėliotiniams darbams atlikti, įvykiams, ekstremaliesiems įvykiams, krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms likviduoti ir jų padariniams šalinti.

2. Civilinės saugos pajėgoms priskiriamos:

1) priešgaisrinės gelbėjimo pajėgos;

2) policijos pajėgos;

3) Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – Valstybės sienos apsaugos tarnyba) pajėgos;

4) Lietuvos nacionalinei sveikatos sistemai priklausančių ir nepriklausančių asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų, nepaisant jų pavaldumo ir teisinės formos, pajėgos;

5) Viešojo saugumo tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – Viešojo saugumo tarnyba) pajėgos;

6) Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos pajėgos;

7) aplinkos apsaugos pajėgos;

8) avarinių tarnybų, atliekančių neatidėliotinus darbus, pajėgos;

9) ūkio subjekto pajėgos;

10) savanorių ir NVO pajėgos.

3. Priešgaisrinės gelbėjimo pajėgas sudaro Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas ir jam pavaldžių įstaigų darbuotojai, vykstantys gaisrų gesinimo ir gelbėjimo darbus, savivaldybių priešgaisrinės tarnybos, žinybinės priešgaisrinės pajėgos ir savanoriškos ugniagesių organizacijos.

4. Policijos pajėgas sudaro policijos generalinio komisaro įgaliota (-os) policijos įstaiga (-os), jų padaliniai ir policijos pareigūnai.

5. Valstybės sienos apsaugos tarnybos pajėgas sudaro specialiuosiuose planuose ir (ar) tarpžinybiniuose susitarimuose numatytos pajėgos, ekspertai, specialistai, orlaivių ekipažai ir patrulinių laivų įgulos.

6. Lietuvos nacionalinei sveikatos sistemai priklausančių ir nepriklausančių asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų pajėgas sudaro greitosios medicinos pagalbos įstaigos, kitos Lietuvos nacionalinei sveikatos sistemai priklausančios ir nepriklausančios asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigos, nepaisant jų pavaldumo ir teisinės formos, ir jų darbuotojai.

7. Viešojo saugumo tarnybos pajėgas sudaro Viešojo saugumo tarnybos padaliniai.

8. Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos pajėgas sudaro Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus tvirtinamuose specialiuosiuose planuose numatytos pajėgos.

9. Aplinkos apsaugos pajėgas sudaro Aplinkos apsaugos departamentas prie Aplinkos ministerijos, Aplinkos apsaugos agentūra, valstybės įmonė Valstybinių miškų urėdija ir juose dirbantys valstybės tarnautojai ir darbuotojai.

10. Avarinių tarnybų, atliekančių neatidėliotinus darbus, pajėgas sudaro vandentiekio, kanalizacijos, elektros, šilumos tinklų, dujų ūkio, kelių priežiūros tarnybų, sanitarinio švarinimo ir kitas komunalines paslaugas teikiančių įmonių pajėgos.

11. Ūkio subjekto pajėgas sudaro ūkio subjekto darbuotojai.
12. Savanorių ir NVO pajėgas sudaro gyventojai savanoriai, NVO nariai, darbuotojai ir savanoriai.

17 straipsnis. Savanorių ir NVO pajėgos

1. Savanorių ir NVO pajėgos gali būti pasitelkiamos gresiant ar susidarius krizei arba ekstremaliajai situacijai:

- 1) teikti humanitarinę pagalbą ir reikiamas paslaugas atliepiant humanitarinius poreikius;
- 2) vykdyti paieškos, gelbėjimo ir neatidėliotinus darbus;
- 3) padėti krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektams atlikti funkcijas, susijusias su krizių, ekstremaliųjų įvykių ir ekstremaliųjų situacijų prevencija, valdymu ir jų padarinių šalinimu.

2. Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, kitos įstaigos, ūkio subjektai ir veiklos vykdytojai pasirengimo krizėms ar ekstremaliosioms situacijoms metu su savanoriais ar NVO, įvertinę savanorio ar NVO galimybes, patirtį ir (ar) turimus materialinius ir žmogiškuosius išteklius atlikti numatomus darbus ir funkcijas, teikti pagalbą ir paslaugas, užtikrinti numatomų atlikti darbų, funkcijų, teiktinos pagalbos ir paslaugų prieinamumą visoje numatomų atlikti darbų, funkcijų, teiktinos pagalbos ir paslaugų valstybės ar savivaldybių institucijos ar įstaigos, kitos įstaigos, ūkio subjekto ar veiklos vykdytojo koordinuojamoje teritorijoje, sudaro pagalbos sutartis, pagal kurias, gresiant ar susidarius krizei ar ekstremaliajai situacijai, pagalbos sutartyje numatytais sąlygomis savanorių ar NVO pajėgos pasitelkiamos šio straipsnio 1 dalyje nustatytais atvejais. Savanorių ar NVO atrankos nuostatus ir konkrečius papildomus atrankos kriterijus tvirtina krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektų vadovai.

3. Kai nėra sudarytų šio straipsnio 2 dalyje nurodytų pagalbos sutarčių, gresiant ar susidarius krizei ar ekstremaliajai situacijai, šio straipsnio 1 dalyje nustatytais atvejais savanorių ir NVO pajėgos pasitelkiamos operacijų vadovo ar valdant krizę dalyvaujančios valstybės ar savivaldybių institucijos ar įstaigos sprendimu ne ilgiau, negu būtina krizės ar ekstremaliosios situacijos padariniams likviduoti ir (ar) šio straipsnio 1 dalyje nurodytiems darbams ir funkcijoms atlikti, pagalbai ir paslaugoms, kurioms jie pasitelkiami, teikti.

4. Savanorių ir NVO pajėgų pasitelkimas ir dalyvavimas šio straipsnio 1 dalyje nurodytais atvejais numatomas valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų ir veiklos vykdytojų rengiamuose ekstremaliųjų situacijų valdymo planuose ar krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planuose.

5. Savanorių ir NVO pajėgų pasitelkimą valstybės mastu koordinuoja Nacionalinis krizių valdymo centras.

6. Savanoriai ir NVO pajėgų nariai Vyriausybės nustatyta tvarka mokomi atlikti šio straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktuose nurodytus darbus ir funkcijas. Savanorių ir NVO pajėgų narių pasirengimas atlikti šio straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktuose nurodytus darbus ir funkcijas tikrinamas krizių valdymo ir civilinės saugos pratybose.

7. Dėl savanorių ir NVO pajėgų pasirengimo atlikti šio straipsnio 1 dalyje nurodytus darbus ir funkcijas, teikti pagalbą ir paslaugas, šių darbų ir funkcijų, pagalbos ir paslaugų atlikimo (teikimo) ir šio straipsnio 6 dalyje nurodyto mokymo patirtos išlaidos kompensuojamos Vyriausybės nustatytais sąlygomis ir tvarka.

18 straipsnis. Krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektų teisė gauti informaciją ir duomenų valdymas

1. Krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektai, išskyrus kitas įstaigas, ūkio subjektus ir veiklos vykdytojus, turi teisę neatlygintinai gauti iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų, veiklos vykdytojų ir kitų asmenų informaciją, kurios reikia su krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susijusioms funkcijoms atlikti.

2. Su krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susiję duomenys (įskaitant asmens duomenis), tarp jų ir specialių kategorijų asmens duomenys, tvarkomi Valstybės duomenų valdysenos informacinėje sistemoje.

3. Registrų ir informacinių sistemų valdytojai ir (ar) tvarkytojai privalo užtikrinti reikalingų duomenų iš registrų ir informacinių sistemų teikimą Valstybės duomenų valdysenos informacinei sistemai šio straipsnio 2 dalyje nurodytais tikslais.

19 straipsnis. Gyventojų teisės ir pareigos

1. Gyventojai turi teisę:

1) būti perspėti apie gresiančią ar susidariusią krizę ar ekstremaliąją situaciją, gauti informaciją apie įvykčius įvykius, ekstremaliuosius įvykius, susidariusią krizę ar ekstremaliąją situaciją ir rekomendacijas, kaip elgtis;

2) įvykių, ekstremaliųjų įvykių, krizių ir ekstremaliųjų situacijų metu gauti reikalingą pagalbą pagal krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektų galimybes.

2. Gyventojai privalo:

1) rūpintis, kad savo veikla nesukeltų pavojaus gyventojų gyvybei ar sveikatai, turtui, aplinkai ir nesutrikdytų valstybės valdymo, viešosios tvarkos;

2) pranešti skubiosios pagalbos tarnybų ryšio numeriu 112 apie įvykį, ekstremaliąjį įvykį, gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją;

3) pasirengti ekstremaliosioms situacijoms, vadovaudamiesi valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų viešai skelbiamomis rekomendacijomis gyventojams;

4) vykdyti gelbėjimo darbų vadovo, operacijų vadovo, Vyriausybės ir savivaldybės administracijos direktoriaus sprendimus, reikalingus įvykiui, ekstremaliajam įvykiui, krizei ir ekstremaliajai situacijai likviduoti, jų padariniams šalinti.

3. Gyventojai gali turėti ir kitų šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytų teisių ir pareigų krizių valdymo ir civilinės saugos srityje.

III SKYRIUS

KRIZIŲ IR EKSTREMALIŲJŲ SITUACIJŲ PREVENCIJA, PASIRENGIMAS KRIZĖMS IR EKSTREMALIOSIOMS SITUACIJOMS

20 straipsnis. Krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos bendrosios nuostatos

1. Ministerijos ir kitos valstybės institucijos ir įstaigos vykdo krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevenciją jų kompetencijai priskirtose veiklos srityse.

2. Savivaldybės administracijos direktorius vykdo ekstremaliųjų situacijų prevenciją savivaldybės teritorijoje, leidžia įsakymus ekstremaliųjų situacijų prevencijos savivaldybėje klausimais.

3. Kitos įstaigos, ūkio subjektai ir veiklos vykdytojai vykdo ekstremaliųjų situacijų prevenciją savo veiklos srityse.

4. Vyriausybė skiria valstybines krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos užduotis ministerijoms ir kitoms valstybės institucijoms ir įstaigoms, o savivaldybių administracijų direktoriams – valstybines ekstremaliųjų situacijų prevencijos užduotis. Šios užduotys yra sudedamoji krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos dalis.

5. Krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencija vykdoma Vyriausybės nustatyta tvarka.

6. Ministerijų ir kitų valstybės institucijų ir įstaigų vykdomą krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevenciją koordinuoja Nacionalinis krizių valdymo centras. Savivaldybių administracijų direktorių, kitų įstaigų, ūkio subjektų ir veiklos vykdytojų vykdomą ekstremaliųjų situacijų prevenciją koordinuoja ministrai jiems pavestose valdymo srityse.

21 straipsnis. Pasirengimo krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms bendrosios nuostatos

1. Krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms rengiamasi siekiant užtikrinti įvykių, ekstremaliųjų įvykių likvidavimo, krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo ir padarinių šalinimo, paieškos, gelbėjimo ir neatidėliotinus darbus ir gyvybiškai svarbių valstybės funkcijų atlikimą krizių ir ekstremaliųjų situacijų metu.

2. Pasirengimą krizėms sudaro:

1) krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planų rengimas;

2) perspėjimo sistemos parengtis;

3) krizių valdymo ir civilinės saugos mokymas ir gyventojų švietimas;

4) valstybinių pasirengimo krizėms užduočių skyrimas ir jų vykdymas;

5) valstybės institucijų ir įstaigų valstybės tarnautojų, darbuotojų, profesinės karo tarnybos karių, žvalgybos pareigūnų ir kitų asmenų pasitelkimas.

3. Pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms sudaro:

1) ekstremaliųjų situacijų valdymo planų rengimas;

2) perspėjimo sistemos parengtis;

3) krizių valdymo ir civilinės saugos mokymas ir gyventojų švietimas;

- 4) valstybinių pasirengimo ekstremaliosioms situacijoms užduočių skyrimas ir jų vykdymas;
- 5) slėptuvių, kolektyvinės apsaugos statinių ir priedangų poreikio nustatymas, parinkimas, žymėjimas ir jų parengties organizavimas;
- 6) valstybės institucijų ir įstaigų valstybės tarnautojų, darbuotojų, profesinės karo tarnybos karių, žvalgybos pareigūnų ir kitų asmenų pasitelkimas;
- 7) operacijų centrų sudarymas, patalpų ir darbo vietų įrengimas;
- 8) būtinų priemonių atsargų kaupimas;
- 9) materialinių išteklių teikimo sutarčių sudarymas ir administravimas;
- 10) pasirengimo ekstremaliosioms situacijoms vertinimas.

22 straipsnis. Pasirengimo krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms koordinavimas ir priežiūra

1. Nacionalinis krizių valdymo centras:
 - 1) koordinuoja valstybės institucijų ir įstaigų pasirengimą krizėms ir valstybės lygio ekstremaliosioms situacijoms;
 - 2) ne rečiau kaip kartą per metus pagal Vyriausybės nustatytus indikatorius rengia ir teikia Nacionalinio saugumo komisijai ataskaitą apie krizių valdymo ir civilinės saugos būklę.
2. Ministerijos koordinuoja savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų ir veiklos vykdytojų pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms ministrams pavestose valdymo srityse.
3. Ministerijų parengties pareigūnai kartu yra ir Jungtinės grėsmių prevencijos ir krizių valdymo grupės nariai. Prireikus ministro sprendimu kitos ministro valdymo srities valstybės institucijos ir įstaigos taip pat skiria parengties pareigūną – valstybės tarnautoją ar darbuotoją. Šis parengties pareigūnas organizuoja valstybės institucijos ar įstaigos veiklą krizių valdymo ir civilinės saugos srityje, koordinuoja valstybės institucijos ar įstaigos pasirengimą krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms, atlieka kitas su krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susijusias funkcijas valstybės institucijos ar įstaigos veiklos srityse.
4. Valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, išskyrus žvalgybos institucijas, ir veiklos vykdytojų pasirengimą krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms Vyriausybės nustatyta tvarka vertina Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas, o savivaldybės teritorijoje esančių kitų įstaigų ir ūkio subjektų pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms Vyriausybės nustatyta tvarka vertina savivaldybės administracijos direktorius.

23 straipsnis. Krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planų rengimas

1. Rengiami šie krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planai:
 - 1) valstybiniai krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planai;
 - 2) valstybės institucijų ir įstaigų krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planai;
 - 3) kitų įstaigų ekstremaliųjų situacijų valdymo planai;
 - 4) ūkio subjektų ir veiklos vykdytojų ekstremaliųjų situacijų valdymo planai;
 - 5) savivaldybių ekstremaliųjų situacijų valdymo planai.
2. Vyriausybė tvirtina valstybinius krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planus.
3. Vyriausybė tvirtina valstybės institucijų ir įstaigų, kurios rengia krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planus, sąrašą.
4. Valstybės institucijos ir įstaigos pagal kompetenciją dalyvauja rengiant valstybinius krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planus.
5. Vyriausybė nustato kriterijus, kuriuos atitinkančių kitų įstaigų ir ūkio subjektų vadovai privalo organizuoti ekstremaliųjų situacijų valdymo plano rengimą.
6. Savivaldybės administracijos direktorius tvirtina savivaldybės ekstremaliųjų situacijų valdymo planą. Rengiant šį planą, privalo dalyvauti šio įstatymo 14 straipsnio 2 dalyje nurodytos kitos įstaigos ir ūkio subjektai, taip pat veiklos vykdytojai.
7. Asmens sveikatos priežiūros įstaigos ar visuomenės sveikatos priežiūros įstaigos vadovas sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka organizuoja asmens sveikatos priežiūros įstaigos ar visuomenės sveikatos priežiūros įstaigos ekstremaliųjų situacijų valdymo plano rengimą ir tvirtina šį planą.
8. Vidaus reikalų ministras tvirtina šio straipsnio 1 dalyje nurodytų krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planų rengimo tvarkos aprašą.
9. Nacionalinis krizių valdymo centras pagal kompetenciją koordinuoja valstybinių krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planų rengimą, taip pat vertina valstybės institucijų ir įstaigų krizių ir

ekstremaliųjų situacijų valdymo planų atitiktį valstybiniais krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planams. Ministrui pavestoms valdymo sritims priskirtų valstybės institucijų ir įstaigų krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planų projektai derinami su šio ministro vadovaujama ministerija. Savivaldybių, kitų įstaigų, ūkio subjektų ir veiklos vykdytojų ekstremaliųjų situacijų valdymo planų projektai derinami su Vidaus reikalų ministerija ar vidaus reikalų ministro įgaliota institucija.

24 straipsnis. Perspėjimo sistema ir jos parengtis

1. Perspėjimo sistema sukuriamą gyventojams, valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitoms įstaigoms, ūkio subjektams ir veiklos vykdytojams perspėti ir informuoti apie įvykį, ekstremaliąjį įvykį, gresiančią ar susidariusią krizę ar ekstremaliąją situaciją.

2. Perspėjimo sistemos technines perspėjimo priemones, reikalavimus jų parengčiai ir perspėjimo sistemos techninių perspėjimo priemonių priežiūros organizavimo tvarkos aprašą tvirtina Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktorius.

3. Viešųjų ryšių tinklų ir (ar) viešųjų elektroninių ryšių paslaugų teikėjai privalo savo lėšomis palaikyti Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento įdiegtoms perspėjimo sistemos techninėms perspėjimo priemonėms naudojamą infrastruktūrą ir (ar) technologinę paslaugą, kurios skirtos užtikrinti galimybei perspėti Lietuvos Respublikos teritorijoje esančius gyventojus apie įvykį, ekstremaliąjį įvykį, gresiančią ar susidariusią krizę ar ekstremaliąją situaciją.

4. Veiklos vykdytojai, kurių valdomų pavojingųjų objektų pavojaus zonoje gyvena 100 ar daugiau gyventojų, ūkio subjektai, kurių valdomų hidrotechnikos statinių užtvindymo zonoje gyvena 100 ar daugiau gyventojų, taip pat valstybės įmonė Ignalinos atominė elektrinė privalo savo lėšomis įrengti ir prižiūrėti Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktoriaus nustatytas perspėjimo sistemos technines perspėjimo priemones. Šių priemonių naudojimas turi užtikrinti galimybę perspėti darbuotojus, taip pat gyventojus, valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, kitas įstaigas, ūkio subjektus ir veiklos vykdytojus, patenkančius į galimos taršos, pavojaus ar užtvindymo zoną, apie tame ūkio subjekte įvykusią didelę pramoninę, branduolinę, radiologinę avariją, branduolinį incidentą ar avariją hidrotechnikos statinyje, priklausančiame tam ūkio subjektui.

5. Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, išskyrus žvalgybos institucijas, kitos įstaigos, ūkio subjektai ir veiklos vykdytojai sau priklausančia perspėjimo sistemos infrastruktūra, reikalinga perspėjimo sistemos techninėms perspėjimo priemonėms, privalo leisti neatlygintinai naudotis perspėjimą atliekantiems subjektams – Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui ir savivaldybių administracijų direktoriams.

25 straipsnis. Krizių valdymo ir civilinės saugos mokymas ir gyventojų švietimas

1. Siekdamas pasirengti įvykių, ekstremaliųjų įvykių likvidavimui, krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymui, jų padarinių šalinimui, paieškos, gelbėjimo ir neatidėliotiniams darbams ir gyvybiškai svarbių valstybės funkcijų atlikimui krizių ir ekstremaliųjų situacijų metu, valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, kitos įstaigos, ūkio subjektai ir veiklos vykdytojai Vyriausybės nustatyta tvarka organizuoja krizių valdymo ir civilinės saugos mokymą, į kurį yra integruotas pasirengimo karinėms ir hibridinėms grėsmėms mokymo turinys.

2. Valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų ir veiklos vykdytojų vadovai privalo siųsti Vyriausybės nustatytų kategorijų asmenis, dirbančius jų vadovaujamos valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose, kitose įstaigose, ūkio subjektuose, išklaudyti Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktoriaus patvirtintos civilinės saugos mokymo programos kurso. Šie asmenys mokomi ir jų kvalifikacija civilinės saugos srityje tobulinama Vyriausybės nustatyta tvarka.

3. Krizių valdymo ir civilinės saugos mokymas vykdomas ikimokyklinio, priešmokyklinio ir (ar) bendrojo ugdymo ir profesinio mokymo įstaigose pagal švietimo, mokslo ir sporto ministro tvirtinamas bendrąsias programas, kriterijus ar gaires, į kurias yra integruotas su Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentu suderintas mokymo turinys, nurodytas šio straipsnio 1 dalyje. Krizių valdymo ir civilinės saugos mokymas aukštosiose mokyklose vykdomas aukštosios mokyklos nustatyta tvarka.

4. Gyventojų švietimas civilinės saugos klausimais vykdomas Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktoriaus nustatyta tvarka. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas koordinuoja gyventojų švietimą civilinės saugos klausimais, teikia savivaldybės administracijos direktoriui metodinę pagalbą. Gyventojų švietimas turi būti atliekamas asmenims su negalia pritaikytais bendravimo būdais (pavyzdžiui, žodiniu, rašytiniu, garsiniu ir (ar) vaizdiniu

informacijos perdavimo ir (ar) gavimo būdais naudojant Brailio raštą, multimedijos priemonės, garsinės priemonės, lengvai suprantamą (paprastą ir aiškiai struktūrizuotą) kalbą, gestų kalbą, taip pat patobulintus ir (ar) alternatyvius bendravimo būdus, priemonės ir formas, informacijos ir ryšių technologijas, kuriomis disponuojama).

26 straipsnis. Krizių valdymo ir civilinės saugos pratybos

1. Krizių valdymo ir civilinės saugos pratybos yra krizių valdymo ir civilinės saugos mokymo dalis.

2. Valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų, veiklos vykdytojų ir savanorių ir NVO pajėgų pasirengimas patikrinamas krizių valdymo ir (ar) civilinės saugos pratybose, kai tariamomis ekstremaliosios situacijos ar krizės sąlygomis tikrinami veiksmai ir procedūros, numatytos ekstremaliųjų situacijų valdymo planuose ar krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planuose, tobulinami sprendimų priėmimo įgūdžiai, mokomasi praktiškai organizuoti ir atlikti krizių valdymą, paieškos, gelbėjimo ir neatidėliotinus darbus, likviduoti įvykius, ekstremaliuosius įvykius, krizes ar ekstremaliąsias situacijas ir šalinti jų padarinius.

3. Ministerijos ir kitos valstybės institucijos ir įstaigos pagal kompetenciją organizuoja civilinės saugos pratybas, dalyvauja šio straipsnio 9 dalyje nurodytose pratybose.

4. Savivaldybės administracijos direktorius:

1) organizuoja savivaldybės lygio civilinės saugos pratybas;

2) užtikrina savivaldybės įstaigų ir viešųjų įstaigų, kurių savininkė yra savivaldybė, ir savivaldybės valdomų įmonių dalyvavimą pagal jų kompetenciją (veiklos sritį) valstybės lygio krizių valdymo ir civilinės saugos pratybose.

5. Ūkio subjekto, kitos įstaigos ir veiklos vykdytojo vadovas arba jo įgaliotas asmuo organizuoja ūkio subjekto, kitos įstaigos ir veiklos vykdytojo darbuotojų civilinės saugos pratybas.

6. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas ir jam pavaldžios įstaigos pagal kompetenciją organizuoja civilinės saugos pratybas, koordinuoja civilinės saugos pratybų organizavimą savivaldybėse, valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms teikia metodinę pagalbą civilinės saugos pratybų organizavimo klausimais.

7. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktorius tvirtina civilinės saugos pratybų organizavimo ir vertinimo metodines rekomendacijas.

8. Vidaus reikalų ministras tvirtina valstybės lygio civilinės saugos pratybų planus. Valstybės lygio civilinės saugos pratybas organizuoja vidaus reikalų ministro tvirtinamuose valstybės lygio civilinės saugos pratybų planuose nurodytos valstybės institucijos ir įstaigos.

9. Valstybės ir tarptautinio lygio krizių valdymo pratybas organizuoja Nacionalinis krizių valdymo centras.

10. Krizių valdymo ir civilinės saugos pratybos organizuojamos Vyriausybės nustatyta tvarka.

27 straipsnis. Būtinų priemonių atsargų kaupimas

1. Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, kitos įstaigos, ūkio subjektai ir veiklos vykdytojai kaupia būtinas priemones.

2. Valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, kitas įstaigas, ūkio subjektus ir veiklos vykdytojus, kurie privalo kaupti būtinas priemones, būtinų priemonių sąrašą, kiekį ir laikotarpį, kuriam sukauptų būtinų priemonių turi pakakti nepertraukiamai šioje dalyje nurodytų institucijų, įstaigų, ūkio subjektų ir veiklos vykdytojų veiklai užtikrinti, nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

3. Savivaldybės administracijos direktorius kontroliuoja, kaip savivaldybių įstaigos, savivaldybės valdomos įmonės kaupia būtinų priemonių atsargas pagal Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytus būtinų priemonių sąrašus, jų kiekį ir kaupimo laikotarpį. Savivaldybės institucija ar įstaiga turi teisę jų ir savivaldybės valdomų įmonių sukauptomis būtinomis priemonėmis aprūpinti kitą savivaldybės instituciją arba įstaigą ar savivaldybės valdomą įmonę tais atvejais, kai savivaldybės institucijai arba įstaigai ar savivaldybės valdomai įmonei nepakanka pagal Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytus reikalavimus sukauptų būtinų priemonių.

28 straipsnis. Slėptuvės, kolektyvinės apsaugos statiniai ir priedangos

1. Gyventojai, kurie užtikrina valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų veiklą ekstremaliųjų situacijų ar karo metu arba turi jiems priskirtų būtinų užduočių, nuo jų gyvybei ir sveikatai atsiradusių pavojingų veiksnių laikinai apsaugomi slėptuvėse.

2. Gyventojai, išskyrus šio straipsnio 1 dalyje nurodytus gyventojus, nuo jų gyvybei ir sveikatai atsiradusių pavojingų veiksmų laikinai apsaugomi kolektyvinės apsaugos statiniuose.

3. Oro pavojaus atveju, taip pat nuo netiesioginio apšaudymo ir (ar) kitų kinetinių grėsmių karinės agresijos metu (atakų iš orlaivių, raketų, artilerijos ugnies sukeltų sprogimo smūgio bangų, skeveldrų, nuolaužų ar atsitiktinių kulų) gyventojams apsaugoti gali būti naudojamos priedangos.

4. Statant naują visuomenės poreikiams naudojamą pastatą (išskyrus religinės paskirties), kuriame vienu metu gali būti daugiau kaip 100 žmonių, arba aukštybinį (daugiau kaip 5 aukštų) daugiabutį gyvenamąjį namą, jame ar jo priklausinyje (-iuose) turi būti suprojektuota (-os) ir įrengta (-os) šio įstatymo 2 straipsnio 31 dalyje nurodytus reikalavimus atitinkanti (-ios) patalpa (-os).

5. Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, kitos įstaigos, ūkio subjektai ir veiklos vykdytojai savivaldybės administracijos direktoriui teikia duomenis apie savo valdomus ir savivaldybėje esančius kolektyvinės apsaugos statinius ir priedangas, taip pat informaciją apie statinius ir patalpas, kurie Vyriausybės nustatyta tvarka gali būti parenkami kolektyvinės apsaugos statiniams ir priedangoms įrengti, ir sudaro galimybes neatlygintinai jomis naudotis.

6. Savivaldybės administracijos direktorius Vyriausybės nustatyta tvarka nustato kolektyvinės apsaugos statinių ir priedangų poreikį, organizuoja jų parinkimą, pažymėjimą ir parengimą.

7. Vyriausybė tvirtina slėptuvių, kolektyvinės apsaugos statinių ir priedangų poreikio nustatymo, parinkimo, žymėjimo, jų parengties organizavimo ir naudojimo tvarkos aprašą.

8. Vyriausybės įgaliota institucija nustato slėptuvių, kolektyvinės apsaugos statinių ir priedangų projektavimo ir įrengimo reikalavimus.

29 straipsnis. Materialinių išteklių teikimo sutarčių sudarymas ir administravimas

1. Materialinių išteklių teikimo sutartis šio įstatymo 14 straipsnio 2 dalyje nustatytu atveju Civilinio kodekso nustatyta tvarka sudaro savivaldybės administracijos direktorius ir kitos įstaigos, ūkio subjekto vadovas arba jų įgalioti asmenys.

2. Į materialinių išteklių teikimo sutartis, be Civiliniame kodekse nustatytų bendrųjų šios rūšies sutartims keliamų reikalavimų, įtraukiamos nuostatos apie tai, kokius materialinius išteklius, kokiais atvejais ir kam kita įstaiga ir ūkio subjektas privalės teikti, materialinių išteklių teikimo terminus ir kitas su materialinių išteklių teikimu susijusias sąlygas, taip pat kokia tvarka bus sprendžiami ginčai.

3. Kita įstaiga ir ūkio subjektas sudaro sąlygas savivaldybės administracijos direktoriaus, su kuriuo buvo sudaryta materialinių išteklių teikimo sutartis, įgaliotiems asmenims patikrinti, ar jie yra tinkamai pasirengę vykdyti jiems šioje sutartyje nustatytus sutartinius įsipareigojimus.

4. Materialinių išteklių teikimo sutartį sudariusios kitos įstaigos ir ūkio subjekto darbuotojai pagal kompetenciją (veiklos sritį) dalyvauja šio įstatymo 25 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytuose civilinės saugos mokymuose.

30 straipsnis. Valstybės institucijų ir įstaigų valstybės tarnautojų, darbuotojų, profesinės karo tarnybos karių, žvalgybos pareigūnų ir kitų asmenų pasitelkimas

1. Kai reikia specialių žinių, Nacionalinis krizių valdymo centras jam nustatytoms funkcijoms atlikti turi teisę laikinai, bet ne ilgiau kaip vienu metų laikotarpiui pasitelkti reikiamas kompetencijas turinčių valstybės institucijų ar įstaigų valstybės tarnautojų ir (ar) darbuotojų, profesinės karo tarnybos karių ir žvalgybos pareigūnų.

2. Gavęs Nacionalinio krizių valdymo centro vadovo rašytinį prašymą, kuriame nurodyta informacija apie Nacionalinio krizių valdymo centro poreikį pasitelkti reikiamas kompetencijas turinčių valstybės institucijos ar įstaigos valstybės tarnautojų ir (ar) darbuotojų, profesinės karo tarnybos karių ar žvalgybos pareigūnų ir jų pasitelkimo laikotarpį ir kai yra šio straipsnio 3 dalyje nustatytos sąlygos, valstybės institucijos ar įstaigos, kurioje numatomi pasitelkti valstybės tarnautojai ir (ar) darbuotojai, profesinės karo tarnybos kariai ar žvalgybos pareigūnai eina pareigas (tarnauja, dirba), vadovas ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo šio prašymo gavimo dienos:

1) atleidžia valstybės tarnautojus nuo pareigos atlikti pareigybės aprašyme nustatytas funkcijas ir paveda vykdyti Nacionalinio krizių valdymo centro vadovo arba jo įgalioto asmens pavestas užduotis;

2) atleidžia darbuotojus nuo pareigos dirbti ir paveda vykdyti Nacionalinio krizių valdymo centro vadovo arba jo įgalioto asmens pavestas užduotis;

3) atleidžia profesinės karo tarnybos karius ir žvalgybos pareigūnus nuo tarnybos (funkcijų) vykdymo ir paveda profesinės karo tarnybos kariams vykdyti Nacionalinio krizių valdymo centro

vadovo arba jo įgalioto asmens pavestas užduotis, o žvalgybos pareigūnams – Nacionalinio krizių valdymo centro vadovo ar jo įgalioto asmens su žvalgybos institucijos, kurioje žvalgybos pareigūnas atlieka tarnybą, vadovu suderintas ir jų pavestas užduotis.

3. Šio straipsnio 2 dalyje nustatytais atvejais valstybės tarnautojai, darbuotojai, profesinės karo tarnybos kariai ir žvalgybos pareigūnai pasitelkiami tik šiomis sąlygomis:

1) yra valstybės tarnautojų, darbuotojų, profesinės karo tarnybos karių ir žvalgybos pareigūnų rašytinis sutikimas būti pasitelktiems (šio sutikimo nereikia, kai gresia ar susidaro krizė ar ekstremalioji situacija, taip pat paskelbiama ekstremalioji situacija);

2) gresiant ar susidarius krizei ar ekstremaliajai situacijai, taip pat paskelbus ekstremaliąją situaciją valstybės tarnautojai, darbuotojai, profesinės karo tarnybos kariai ir žvalgybos pareigūnai pasitelkiami be jų rašytinio sutikimo ne ilgiau, negu trunka krizė ar ekstremalioji situacija;

3) Nacionalinio krizių valdymo centro vadovas valstybės tarnautojų, darbuotojų, profesinės karo tarnybos karių ir žvalgybos pareigūnų pasitelkimo klausimą suderina su valstybės institucijų ir įstaigų vadovais.

4. Šio straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka pavedus valstybės tarnautojams, darbuotojams, profesinės karo tarnybos kariams, žvalgybos pareigūnams vykdyti užduotis, šių asmenų pasitelkimas įforminamas Vyriausybės kancelerio įsakymu, kuriame nurodomas ir šių asmenų pasitelkimo laikotarpis. Pasitelktiems valstybės tarnautojams, darbuotojams, profesinės karo tarnybos kariams, žvalgybos pareigūnams garantuojamos einamos pareigos, ne mažesnis, negu iki pasitelkimo jiems nustatytas, darbo užmokestis ir ne mažesnės, negu iki pasitelkimo priklausiusios, socialinės garantijos.

5. Pasitelkti valstybės tarnautojai, darbuotojai, profesinės karo tarnybos kariai pasitelkimo laikotarpiu yra pavaldūs ir atskaitingi Nacionalinio krizių valdymo centro vadovui arba jo įgaliotam asmeniui ir pagal kompetenciją atlieka Nacionalinio krizių valdymo centro vadovo arba jo įgalioto asmens pavestas užduotis. Žvalgybos pareigūnai pasitelkimo laikotarpiu yra pavaldūs ir atskaitingi žvalgybos institucijos, kurioje atlieka tarnybą, vadovui ir Nacionalinio krizių valdymo centro vadovui arba jo įgaliotam asmeniui ir pagal kompetenciją atlieka Nacionalinio krizių valdymo centro vadovo ar jo įgalioto asmens su žvalgybos institucijos, kurioje žvalgybos pareigūnas atlieka tarnybą, vadovu suderintas ir jų pavestas užduotis.

6. Pasitelkimo laikotarpiu pasitelktų valstybės tarnautojų, darbuotojų, profesinės karo tarnybos karių, žvalgybos pareigūnų darbo laiko apskaitą tvarko Vyriausybės kanceliarija. Pasitelktiems valstybės tarnautojams, darbuotojams, profesinės karo tarnybos kariams, žvalgybos pareigūnams ne mažesnį, negu iki pasitelkimo jiems nustatytą, darbo užmokestį moka ir kitas, ne mažesnes, negu iki pasitelkimo jiems priklausiusias, socialines garantijas užtikrina valstybės institucija ar įstaiga, iš kurios buvo pasitelkti valstybės tarnautojai, darbuotojai, profesinės karo tarnybos kariai ir žvalgybos pareigūnai, vadovaudamasi valstybės tarnautojų, darbuotojų, profesinės karo tarnybos karių, žvalgybos pareigūnų tarnybą (darbą) ir socialines garantijas reglamentuojančiais teisės aktais.

7. Bendradarbiavimo sutartyse nustatytais sąlygomis ir tvarka mokslo ir studijų institucijų atstovai, kiti reikalingas kompetencijas turintys asmenys, verslą vienijančios organizacijos ar jų nariai gali būti pasitelkiami padėti krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektams atlikti funkcijas, susijusias su krizių, ekstremaliųjų įvykių ir ekstremaliųjų situacijų prevencija, valdymu ir jų padarinių šalinimu.

31 straipsnis. Pavedimas dirbti viršvalandinį darbą, dirbti poilsio ir švenčių dienomis, atšaukimas iš kasmetinių ar kitų atostogų

1. Gresiant ar susidarius krizei ar ekstremaliajai situacijai, taip pat paskelbus ekstremaliąją situaciją, bet ne ilgiau, negu trunka krizė ar ekstremalioji situacija, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų ir veiklos vykdytojo valstybės tarnautojai ir darbuotojai privalo vykdyti juos į pareigas priimančio asmens arba jo įgalioto asmens įsakymą ar nurodymą dirbti viršvalandinį darbą, taip pat dirbti poilsio ir švenčių dienomis, kai būtina:

1) likviduoti įvykį, ekstremalių įvykių, krizę ar ekstremaliąją situaciją ar šalinti jų padarinius;

2) gelbėti žmonių gyvybę ar sveikatą;

3) užkirsti kelią įvykiui, ekstremaliajam įvykiui, krizei ar ekstremaliajai situacijai;

4) užkirsti kelią grėsmei Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesams ar gyvybiškai svarbių valstybės funkcijų atlikimui.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytais atvejais ir sąlygomis valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų ir veiklos vykdytojo vadovai gali atšaukti valstybės tarnautojus ar darbuotojus iš kasmetinių ar kitų atostogų be šių asmenų sutikimo, išskyrus šioje dalyje nustatytus

atvejus. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytais atvejais ir sąlygomis valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų ir veiklos vykdytojo vadovai gali atšaukti:

1) valstybės tarnautojus ir darbuotojus iš nėštumo ir gimdymo, tėvystės atostogų, atostogų vaikui prižiūrėti ar nemokamų atostogų, nurodytų Lietuvos Respublikos darbo kodekso 137 straipsnio 1 dalyje, tik jų rašytiniu sutikimu;

2) šio straipsnio 4 dalyje nurodytus valstybės tarnautojus ir darbuotojus iš kasmetinių ar kitų atostogų tik jų rašytiniu sutikimu.

3. Kai šio straipsnio 1 dalyje nurodytais atvejais valstybės tarnautojas ar darbuotojas negali pasinaudoti šio straipsnio 2 dalyje nurodytomis atostogomis pagal jų tikslinę paskirtį, nes jų rašytiniu sutikimu yra atšaukiamas iš atostogų, valstybės tarnautojo ar darbuotojo nepanaudotos atostogos jam suteikiamos kitu šalių sutartu laiku, pagal galimybes tais pačiais darbo metais. Kai šio straipsnio 1 dalyje nurodytais atvejais valstybės tarnautojas ar darbuotojas negali pasinaudoti šio straipsnio 2 dalyje nurodytomis atostogomis pagal jų tikslinę paskirtį, nes yra atšaukiamas iš atostogų be jo sutikimo, valstybės tarnautojui ar darbuotojui:

1) suteikiamos nepanaudotos atostogos tais pačiais metais valstybės tarnautojo ar darbuotojo pageidaujamu laiku ir

2) jo prašymu kompensuojamos dėl nutrauktų atostogų patirtos išlaidos.

4. Nėščioms, neseniai pagimdžiusioms ir krūtimi maitinančioms valstybės tarnautojoms ir darbuotojoms, valstybės tarnautojams ir darbuotojams, auginantiems vaiką (įvaikį) iki 3 metų, valstybės tarnautojams ir darbuotojams, vieniems auginantiems vaiką (įvaikį) iki 14 metų arba neįgalų vaiką (įvaikį) iki 18 metų, ir neįgalųjį slaugantiems valstybės tarnautojams ir darbuotojams galima šio straipsnio 1 dalyje nurodytais atvejais pavedti dirbti viršvalandžius, dirbti poilsio ar švenčių dieną tik jų rašytiniu sutikimu.

5. Šio straipsnio 1 dalyje nustatytais atvejais pavedus valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų ir veiklos vykdytojų valstybės tarnautojams ir darbuotojams dirbti viršvalandinį darbą, taip pat dirbti poilsio ir švenčių dienomis:

1) maksimalus darbo laikas, įskaitant viršvalandžius, negali būti ilgesnis kaip 13 valandų per darbo dieną (pamainą) ir 67 valandos per kiekvieną 7 dienų laikotarpį, bet ne ilgiau kaip dvi savaites per vieno mėnesio laikotarpį – dirbant šiuo darbo laiko režimu, valstybės tarnautojo ar darbuotojo sutikimas nereikalingas; kitas dvi savaites per vieno mėnesio laikotarpį valstybės tarnautojas ar darbuotojas gali dirbti šiame punkte nustatytu darbo laiko režimu tik jo rašytiniu sutikimu;

2) kiekvieną darbo dieną turi būti suteikiama pietų pertrauka, kuri negali būti trumpesnė kaip 30 minučių;

3) suteikiama ne mažiau kaip 11 valandų iš eilės kasdienio nepertraukiamojo poilsio tarp darbo dienų (pamainų), o per 7 paeiliui einančių dienų laikotarpį – bent 24 valandų nepertraukiamojo poilsio laikas.

IV SKYRIUS

EKSTREMALIŲJŲ SITUACIJŲ SKELBIMAS, ATŠAUKIMAS IR VALDYMAS

32 straipsnis. Ekstremaliųjų situacijų skelbimas ir atšaukimas

1. Ekstremalioji situacija skelbiama ir atšaukiama Vyriausybės nustatyta tvarka.

2. Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, kitos įstaigos, ūkio subjektai ir veiklos vykdytojai Vyriausybės nustatyta tvarka praneša ir keičiasi informacija apie įvykį, ekstremalųjį įvykį, ekstremaliąją situaciją.

3. Ekstremaliosios situacijos skirstomos į du lygius:

1) savivaldybės lygio – ekstremalioji situacija, kai ekstremaliojo įvykio padariniai atitinka Vyriausybės nustatytus ekstremaliojo įvykio kriterijus arba pagrįstai prognozuojama, kad atitiks šiuos kriterijus vienos savivaldybės teritorijoje, ir kai susidariusios ekstremaliosios situacijos padariniai šalinami savivaldybėje esančiomis civilinės saugos pajėgomis ar naudojant savivaldybėje turimus materialinius išteklius arba valstybės rezervą;

2) valstybės lygio – ekstremalioji situacija Lietuvos teritoriniuose vandenyse Baltijos jūroje arba ekstremalioji situacija, kai ekstremaliojo įvykio padariniai atitinka Vyriausybės nustatytus ekstremaliojo įvykio kriterijus dviejose ar daugiau savivaldybių teritorijų, arba kai paskelbta savivaldybės lygio ekstremalioji situacija trunka ilgiau kaip vienus metus, arba kai jos padariniams šalinti reikalingi materialiniai ištekliai teikiami iš kitų savivaldybių ar pasitelkiamos kitose savivaldybėse esančios civilinės saugos pajėgos.

4. Atsižvelgiant į šio straipsnio 3 dalyje nustatytas sąlygas, Vyriausybės nustatyta tvarka skelbiama savivaldybės lygio ekstremalioji situacija arba valstybės lygio ekstremalioji situacija. Savivaldybės lygio ekstremaliąją situaciją skelbia savivaldybės administracijos direktorius visoje savivaldybės teritorijoje arba jos dalyje. Valstybės lygio ekstremaliąją situaciją skelbia Vyriausybė visoje valstybės teritorijoje arba jos dalyje.

5. Ekstremaliosios situacijos galiojimo trukmė siejama su ekstremaliosios situacijos grėsmės išnykimu ir jos padarinių pašalinimu. Ekstremaliąją situaciją paskelbęs subjektas privalo reguliariai Vyriausybės nustatyta tvarka vertinti ekstremaliosios situacijos galiojimo poreikį ir, likvidavus ekstremaliąją situaciją ir pašalinus jos padarinius, inicijuoti ekstremaliosios situacijos atšaukimą.

6. Paskelbus valstybės lygio ekstremaliąją situaciją, laikoma, kad tuo pačiu pagrindu paskelbta savivaldybės lygio ekstremalioji situacija yra atšaukta.

7. Gavęs savivaldybės, kurios visoje teritorijoje ar jos dalyje paskelbta savivaldybės lygio ekstremalioji situacija, savivaldybės administracijos direktoriaus motyvuotą prašymą skelbti valstybės lygio ekstremaliąją situaciją, atsižvelgdamas į paskelbtos savivaldybės lygio ekstremaliosios situacijos pobūdį ir (ar) mastą, Nacionalinis krizių valdymo centras, bendradarbiaudamas su ministerija ir (ar) kita institucija ir įstaiga, kurios veiklos sričiai priskirtina paskelbta savivaldybės lygio ekstremalioji situacija, nedelsdamas, bet ne vėliau kaip kitą dieną po savivaldybės administracijos direktoriaus motyvuoto prašymo gavimo dienos teikia pasiūlymą Vyriausybei skelbti valstybės lygio ekstremaliąją situaciją. Kai Nacionalinis krizių valdymo centras nusprendžia, kad savivaldybės administracijos direktoriaus prašymas skelbti valstybės lygio ekstremaliąją situaciją yra nepagrįstas, apie šį sprendimą jis nedelsdamas informuoja savivaldybės administracijos direktorių ir pateikia pasiūlymus dėl savivaldybės lygio ekstremaliosios situacijos valdymo organizavimo.

33 straipsnis. Savivaldybės lygio ekstremaliosios situacijos valdymas

1. Gresiant ar susidarius savivaldybės lygio ekstremaliajai situacijai, savivaldybės administracijos direktorius:

1) nedelsdamas sušaukia savivaldybės operacijų centrą;

2) vadovaudamasis Vyriausybės nustatyta tvarka, savivaldybės operacijų centro pasiūlymu sprendžia dėl savivaldybės lygio ekstremaliosios situacijos paskelbimo ir savivaldybės institucijos ar įstaigos, valstybės institucijos ar įstaigos valstybės tarnautojo, darbuotojo ar valstybės politiko paskyrimo savivaldybės operacijų vadovu poreikio;

3) šio įstatymo 36 straipsnyje nustatyta tvarka organizuoja gyventojų, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų ir veiklos vykdytojų perspėjimą apie gresiančią ar susidariusią savivaldybės lygio ekstremaliąją situaciją;

4) telkia visas savivaldybėje esančias civilinės saugos pajėgas ir reikalingus materialinius išteklius susidariusiai savivaldybės lygio ekstremaliosios situacijos grėsmei likviduoti, gyventojams kolektyvinės apsaugos statiniuose apsaugoti, jiems evakuoti;

5) atsižvelgdamas į gresiančios ar susidariusios savivaldybės lygio ekstremaliosios situacijos sukeltą pavojų gyventojų gyvybei ar sveikatai, Vyriausybės nustatyta tvarka priima sprendimą dėl gyventojų evakavimo;

6) kreipiasi į kitos savivaldybės ir (arba) valstybės instituciją ir (arba) įstaigą pagalbos gyventojams evakuoti, paieškos, gelbėjimo ir neatidėliotiniams darbams atlikti, įvykiui, ekstremaliajam įvykiui ar gresiančiai arba susidariusiai savivaldybės lygio ekstremaliajai situacijai likviduoti ir jos padariniams šalinti, kai savivaldybėje esančių civilinės saugos pajėgų ir materialinių išteklių nepakanka;

7) pagal kompetenciją priima kitus sprendimus, būtinus savivaldybės lygio ekstremaliosios situacijos grėsmei ar gresiančiai arba susidariusiai savivaldybės lygio ekstremaliajai situacijai likviduoti ir jos padariniams šalinti.

2. Gresiant ar susidarius savivaldybės lygio ekstremaliajai situacijai, savivaldybės operacijų centras:

1) vertina ekstremaliosios situacijos grėsmę ir prireikus siūlo savivaldybės administracijos direktoriui skelbti savivaldybės lygio ekstremaliąją situaciją;

2) renka informaciją apie gresiančią savivaldybės lygio ekstremaliąją situaciją, rengia jos raidos prognozes ir planuoja priemones, siekdamas laiku reaguoti į galimas naujas grėsmes;

3) išplatina valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų turimą arba joms skirtą informaciją, kad būtų imtasi reikiamų priemonių, siekiant išvengti galimos žalos arba ją sušvelninti;

4) organizuoja nutrauktą komunalinių paslaugų gyventojams teikimo atnaujinimą;

5) kol paskelbiama savivaldybės lygio ekstremalioji situacija ir paskiriamas savivaldybės operacijų vadovas, organizuoja paieškos, gelbėjimo ir neatidėliotinus darbus, įvykių, ekstremaliųjų įvykių ir savivaldybės lygio ekstremaliosios situacijos valdymo ir jų padarinių šalinimo darbus ir juos koordinuoja.

3. Paskelbus savivaldybės lygio ekstremaliąją situaciją:

1) savivaldybės operacijų vadovas tampa atsakingas už paieškos, gelbėjimo ir neatidėliotinus darbus, įvykių, ekstremaliųjų įvykių ir savivaldybės lygio ekstremaliosios situacijos valdymo ir jos padarinių šalinimo darbų organizavimą ir atlikimą;

2) savivaldybės administracijos direktorius atlieka šio straipsnio 1 dalies 3–6 punktuose nustatytas funkcijas ir vykdo kitas savivaldybės ekstremaliųjų situacijų valdymo plane numatytas priemones;

3) savivaldybės operacijų centras atlieka šio straipsnio 2 dalies 2–4 punktuose nustatytas funkcijas ir vykdo kitas savivaldybės ekstremaliųjų situacijų valdymo plane numatytas priemones, taip pat koordinuoja jų vykdymą;

4) ministerijos, atsižvelgdamos į ministrams pavestą valdymo sritį, taip pat ministrui pavestos valdymo srities valstybės institucijos ar įstaigos kompetenciją, teikia konsultacijas, ekspertinę ir pagal galimybes kitą pagalbą savivaldybei likviduojant savivaldybės lygio ekstremaliąją situaciją ir šalinant jos padarinius.

34 straipsnis. Valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valdymas

1. Gresiant ar susidarius valstybės lygio ekstremaliajai situacijai, Nacionalinis krizių valdymo centras:

1) vertina valstybės lygio ekstremaliosios situacijos grėsmę ir prireikus siūlo Vyriausybei skelbti valstybės lygio ekstremaliąją situaciją;

2) organizuoja gyventojų, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų ir veiklos vykdytojų perspėjimą apie gresiančią ar susidariusią valstybės lygio ekstremaliąją situaciją;

3) renka informaciją apie gresiančią ar susidariusią valstybės lygio ekstremaliąją situaciją, rengia jos raidos prognozes ir planuoja tarpinstitucines priemones, siekdamas laiku reaguoti į galimas naujas grėsmes, vertina poreikį imtis krizės valdymo veiksmų;

4) išplatina valstybės institucijų ir įstaigų turimą arba joms skirtą informaciją, kuri leistų imtis priemonių, siekiant išvengti galimos žalos arba ją sušvelninti, arba koordinuoja valstybės institucijų ir įstaigų veiklą platinant tokią informaciją;

5) koordinuoja ir kontroliuoja valstybiniuose krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planuose numatytų priemonių įgyvendinimą valstybės mastu;

6) kol paskiriamas valstybės operacijų vadovas, organizuoja ir koordinuoja neatidėliotinus darbus ir kitus veiksmus, būtinus valstybės lygio ekstremaliosios situacijos grėsmei likviduoti.

2. Gresiant ar susidarius valstybės lygio ekstremaliajai situacijai:

1) Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas perspėja gyventojus, valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, kitas įstaigas, ūkio subjektus ir veiklos vykdytojus apie gresiančią ar susidariusią valstybės lygio ekstremaliąją situaciją, išplatina valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų turimą arba joms skirtą informaciją, kuri leistų imtis priemonių, siekiant išvengti galimos žalos arba ją sušvelninti;

2) Vyriausybė, atsižvelgdama į Nacionalinio krizių valdymo centro pasiūlymą ir įvykio, ekstremaliojo įvykio pobūdį, skelbia valstybės lygio ekstremaliąją situaciją ir paskiria valstybės operacijų vadovą. Valstybės operacijų vadovu skiriamas Vyriausybės narys, valstybės institucijos arba įstaigos, kurios veiklos srityje susidarė valstybės lygio ekstremalioji situacija, vadovas arba, kai valstybės lygio ekstremalioji situacija apima kelias valdymo (veiklos) sritis, valstybės operacijų vadovu gali būti skiriamas Nacionalinio krizių valdymo centro vadovas.

3. Gresiant ar susidarius valstybės lygio ekstremaliajai situacijai, taip pat ją paskelbus, ministerijos ar kitos valstybės institucijos ar įstaigos, kurioje sudarytas operacijų centras, vadovas ar jo įgaliotas asmuo nedelsdamas:

1) sušaukia ministerijos ar kitos valstybės institucijos ar įstaigos operacijų centrą;

2) organizuoja ministerijos ar kitos valstybės institucijos ar įstaigos valstybės tarnautojų ir darbuotojų, jų veiklos srities valstybės institucijų ir įstaigų perspėjimą apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją;

3) išplatina informaciją, kuri leistų imtis priemonių, siekiant išvengti galimos žalos arba ją

sušvelninti.

4. Gresiant ar susidarius valstybės lygio ekstremaliajai situacijai, taip pat ją paskelbus, ministerijos ar kitos valstybės institucijos ar įstaigos operacijų centras organizuoja ir koordinuoja ministerijos ar kitos valstybės institucijos ar įstaigos krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo plane, valstybiniuose krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planuose ministerijai ar kitai valstybės institucijai ar įstaigai numatytų veiksmų ir priemonių įgyvendinimą, materialinių išteklių suteikimą, valstybės operacijų vadovo sprendimų vykdymą ir Nacionalinio krizių valdymo centro pasiūlymų ir šio centro vadovo pavedimų įgyvendinimą.

5. Paskelbus valstybės lygio ekstremaliąją situaciją:

1) Nacionalinis krizių valdymo centras:

a) vykdo šio straipsnio 1 dalies 2–5 punktuose nustatytas funkcijas;

b) padeda valstybės operacijų vadovui priimti sprendimus dėl valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valdymo ir jos padarinių šalinimo organizavimo, teikia valstybės operacijų vadovui informaciją ir pasiūlymus dėl paieškos, gelbėjimo ir neatidėliotinų darbų, įvykių, ekstremaliųjų įvykių ir valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valdymo ir jos padarinių šalinimo organizavimo darbų;

c) koordinuoja ir kontroliuoja valstybės operacijų vadovo sprendimų įgyvendinimą;

d) vertina papildomų materialinių ir žmogiškųjų išteklių, reikalingų valstybės lygio ekstremaliajai situacijai valdyti ir jos padariniams šalinti, poreikį, organizuoja ir koordinuoja šių išteklių skyrimą ir panaudojimą;

2) Vyriausybė gali nustatyti gyventojams, valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitoms įstaigoms, ūkio subjektams ir veiklos vykdytojams asmens judėjimo laisvės, nuosavybės ir būsto neliečiamumo teisės, ūkinės veiklos laisvės, viešųjų ir administracinių paslaugų teikimo apribojimus valstybės lygio ekstremaliajai situacijai likviduoti ir jos padariniams šalinti;

3) atsiradus su valstybės lygio ekstremaliąja situacija susijusiam būtinų prekių ir (ar) paslaugų trūkumui ar ribotam prieinamumui, Vyriausybė imasi šių prekių tiekimą ir (ar) paslaugų teikimą ir prieinamumą didinančių priemonių;

4) krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektų prašymu Vyriausybė priima sprendimus dėl valstybės rezervo panaudojimo;

5) Vyriausybė skiria valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms valstybines reagavimo į ekstremaliasias situacijas ir jų padarinių šalinimo užduotis;

6) valstybės operacijų vadovas atsako už neatidėliotinų darbų organizavimą, valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valdymo ir jos padarinių šalinimo organizavimą;

7) savivaldybės operacijų centras organizuoja ir koordinuoja savivaldybės ekstremaliųjų situacijų valdymo plane, valstybiniuose krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planuose savivaldybei numatytų veiksmų ir priemonių įgyvendinimą, materialinių išteklių suteikimą, valstybės operacijų vadovo sprendimų vykdymą ir Nacionalinio krizių valdymo centro pasiūlymų ir šio centro vadovo pavedimų įgyvendinimą savivaldybės teritorijoje;

8) savivaldybės administracijos direktorius nedelsdamas sušaukia savivaldybės operacijų centrą, organizuoja valstybės tarnautojų ir darbuotojų perspėjimą apie gresiančią ar susidariusią valstybės lygio ekstremaliąją situaciją, išplatina savivaldybės teritorijoje informaciją, kuri leistų imtis priemonių, siekiant išvengti galimos žalos arba ją sušvelninti, užtikrina Nacionalinio saugumo komisijos pasiūlymų, valstybės operacijų vadovo sprendimų ir Nacionalinio krizių valdymo centro vadovo pavedimų įgyvendinimą savivaldybės teritorijoje;

9) kiti krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektai vykdo savo ekstremaliųjų situacijų valdymo plane, krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo plane ar valstybiniuose krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planuose pagal jų kompetenciją numatytas priemones ir veiksmus, užtikrina valstybės operacijų vadovo sprendimų ir Nacionalinio krizių valdymo centro vadovo pavedimų įgyvendinimą, organizuoja Nacionalinio krizių valdymo centro pasiūlymų įgyvendinimą.

6. Valstybės operacijų vadovas, atsižvelgdamas į valstybės lygio ekstremaliosios situacijos pobūdį, mastą ir jos valdymo rezultatus, jeigu šiame straipsnyje nustatytų priemonių taikymas nėra efektyvus ir neleidžia suvaldyti valstybės lygio ekstremaliosios situacijos ir (ar) pašalinti jos padarinių, gali motyvuotai kreiptis į Nacionalinį krizių valdymo centrą siūlydamas, kad būtų imtasi krizės valdymo veiksmų.

7. Ekstremaliųjų situacijų, apibrėžtų Nacionalinio saugumo strategijoje kaip keliančių ar galinčių sukelti grėsmę Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui, valdymo koordinavimo klausimai gali būti svarstomi Nacionalinio saugumo komisijoje ar kitoje šiems klausimams svarstyti Vyriausybės sudarytoje komisijoje ar komitete.

8. Už Vyriausybės kompetencijai priskirtų sprendimų, būtinų valstybės lygio ekstremaliajai situacijai paskelbti, valdyti, jos padariniams šalinti, parengimą ir pateikimą Vyriausybei valstybės lygio ekstremaliosios situacijos metu yra atsakingas ministras, kuriam pavestose valdymo srityse yra susidariusi ar paskelbta valstybės lygio ekstremalioji situacija.

35 straipsnis. Vadovavimas paieškos, gelbėjimo, neatidėliotiniams darbams, įvykio, ekstremaliojo įvykio, ekstremaliosios situacijos valdymo, padarinių šalinimo ir šių darbų organizavimas

1. Gelbėjimo darbų vadovo funkcijas likviduojant įvykį ar ekstremalųjį įvykį ir šalinant jo padarinius atlieka pirmas atvykęs į įvykio ar ekstremaliojo įvykio vietą civilinės saugos pajėgų valstybės tarnautojas ar darbuotojas. Gelbėjimo darbų vadovo funkcijos perduodamos įvykio ar ekstremaliojo įvykio pobūdį atitinkančios kompetencijos civilinės saugos pajėgų valstybės tarnautojui ar darbuotojui, kai tik jis atvyksta į įvykio ar ekstremaliojo įvykio vietą.

2. Gelbėjimo darbų vadovui yra pavaldžios į ekstremaliosios situacijos židinį atvykusios civilinės saugos pajėgos, neatsižvelgiant į jų pavaldumą. Niekas, išskyrus šio straipsnio 4 dalyje nurodytus subjektus, negali trukdyti gelbėjimo darbų vadovo veiksams arba atšaukti jo sprendimų, skirtų paieškos, gelbėjimo ir neatidėliotiniams darbams atlikti, įvykiams, ekstremaliesiems įvykiams likviduoti ir jų padariniams šalinti.

3. Gelbėjimo darbų vadovas atsako už paieškos ir gelbėjimo darbų, neatidėliotinių darbų vykdymą, už civilinės saugos pajėgų valstybės tarnautojų ir darbuotojų, taip pat kitų gyventojų, dalyvaujančių vykdant gelbėjimo, paieškos darbus, kurie atliekami likviduojant įvykį, ekstremalųjį įvykį, ekstremaliąją situaciją ir šalinant jų padarinius ir kuriems jis vadovauja įvykio, ekstremaliojo įvykio ar ekstremaliosios situacijos vietoje, saugumą.

4. Paskelbus ekstremaliąją situaciją, operacijų vadovas priima sprendimus, būtinus neatidėliotiniams darbams organizuoti, ekstremaliajai situacijai likviduoti ir jos padariniams pašalinti. Savivaldybės operacijų vadovo sprendimai, skirti neatidėliotiniams darbams organizuoti, savivaldybės lygio ekstremaliajai situacijai likviduoti ir jos padariniams pašalinti, privalomi savivaldybėje esantiems ir valdant savivaldybės lygio ekstremaliąją situaciją dalyvaujantiems krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektams. Valstybės operacijų vadovo sprendimai, skirti neatidėliotiniams darbams organizuoti, valstybės lygio ekstremaliajai situacijai likviduoti ir jos padariniams pašalinti, privalomi valdant valstybės lygio ekstremaliąją situaciją dalyvaujantiems krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektams.

5. Dėl įvykio, ekstremaliojo įvykio ar ekstremaliosios situacijos kilus pavojui gyventojų gyvybei, sveikatai, turtui ar aplinkai, gelbėjimo darbų vadovo ar, paskelbus ekstremaliąją situaciją, operacijų vadovo sprendimu:

1) gali būti laikinai apribotas patekimas į tam tikrą teritoriją, statinį ar patalpą, apribotas ar uždraustas transporto priemonių eismas tam tikroje teritorijoje;

2) civilinės saugos pajėgos gali naudotis ekstremaliajam įvykiui ar ekstremaliajai situacijai likviduoti reikalingais materialiniais ištekliais, neatsižvelgdamos į jų nuosavybės formą;

3) civilinės saugos pajėgų pareigūnai, valstybės tarnautojai ar įgalioti darbuotojai, atlikdami savo funkcijas, turi teisę bet kuriuo paros metu įeiti į bet kokiais negyvenamąsias patalpas ir teritorijas, gyventojų sutikimu – į gyvenamąsias patalpas, sustabdyti atliekamus darbus, pašalinti kliūtis, kurios trukdo likviduoti įvykį, ekstremalųjį įvykį ar ekstremaliąją situaciją, taip pat bet kokioje įvykio ar ekstremaliojo įvykio paveiktoje teritorijoje atlikti paieškos, gelbėjimo ir neatidėliotinus darbus. Be gyventojų sutikimo įeiti į gyvenamąją patalpą galima tik tuo atveju, kai reikia gelbėti gyventojų gyvybę, sveikatą ar turtą.

6. Operacijų vadovo sprendimai, skirti neatidėliotiniams darbams organizuoti, ekstremaliajai situacijai likviduoti ir jos padariniams pašalinti, taip pat šio straipsnio 5 dalyje nurodyti sprendimai įforminami specialiaame blanke elektroniniu būdu ir įsigalioja nuo jų pasirašymo momento. Šių sprendimų formą ir skelbimo tvarką nustato Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktorius. Jeigu dėl ypatingų aplinkybių šioje dalyje nurodyti operacijų vadovo sprendimai negali būti įforminami specialiaame blanke elektroniniu būdu jų priėmimo dieną, jie šioje dalyje nustatyta forma ir tvarka gali būti įforminami ir paskelbiami kitą dieną. Dėl ekstremaliosios situacijos pavojaus gyventojų gyvybei, sveikatai, turtui ar aplinkai gelbėjimo darbų vadovo priimti šio straipsnio 5 dalyje nurodyti sprendimai ne vėliau kaip kitą dieną privalo būti įforminti ir paskelbti Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktoriaus nustatyta tvarka.

7. Savivaldybės operacijų vadovo arba valstybės operacijų vadovo sprendimų, nurodytų šio

straipsnio 5 dalyje, įgyvendinimą koordinuoja ir kontroliuoja atitinkamai savivaldybės administracijos direktorius ar Nacionalinis krizių valdymo centras arba jų siūlymu atitinkamas operacijų centras.

8. Priešgaisrinės gelbėjimo pajėgos pagal kompetenciją vykdo paieškos, gelbėjimo ir neatidėliotinus darbus, likviduoja įvykius, ekstremaliuosius įvykius ir ekstremaliąsias situacijas, šalina jų padarinius, vykdo kitas pagal kompetenciją gelbėjimo darbų ar operacijų vadovo paskirtas užduotis atliekant paieškos, gelbėjimo ir neatidėliotinus darbus, likviduojant įvykius, ekstremaliuosius įvykius ir ekstremaliąsias situacijas ir šalinant jų padarinius.

9. Policijos pareigūnai saugo ekstremaliosios situacijos židinį, palaiko viešąją tvarką ir užtikrina eismo saugumą ekstremaliosios situacijos paveiktoje teritorijoje, renka ir sistemina informaciją apie nukentėjusius ir žuvusius gyventojus, nustato žuvusiųjų tapatybę, vykdo kitas pagal kompetenciją gelbėjimo darbų ar operacijų vadovo paskirtas užduotis atliekant paieškos, gelbėjimo ir neatidėliotinus darbus, likviduojant įvykius, ekstremaliuosius įvykius ir ekstremaliąsias situacijas ir šalinant jų padarinius.

10. Valstybės sienos apsaugos tarnyba kartu su kitomis kompetentingomis institucijomis ir įstaigomis vykdo paieškos ir gelbėjimo darbus Kuršių mariose, dalyvauja atliekant paieškos ir gelbėjimo darbus kitose paieškos ir gelbėjimo rajono dalyse, žvalgo ekstremaliosios situacijos teritoriją iš oro, stebi radiacijos foną ir vykdo kitas pagal kompetenciją gelbėjimo darbų ar operacijų vadovo paskirtas užduotis atliekant paieškos, gelbėjimo ir neatidėliotinus darbus, likviduojant įvykius, ekstremaliuosius įvykius ir ekstremaliąsias situacijas ir šalinant jų padarinius Lietuvos Respublikos pasienio ruože ir kituose Valstybės sienos apsaugos tarnybos kontroliuojamuose ar saugomuose objektuose.

11. Greitosios medicinos pagalbos paslaugas teikiančių įstaigų darbuotojai įvykių, ekstremaliųjų įvykių ir ekstremaliųjų situacijų metu teikia greitosios medicinos pagalbos paslaugas.

12. Viešojo saugumo tarnybos pareigūnai susidarius ekstremaliajai situacijai užkerta kelią veiksams, keliantiems pavojų gyventojų gyvybei ar sveikatai, turtui, gamtai, vykdo kitas pagal kompetenciją gelbėjimo darbų ar operacijų vadovo paskirtas užduotis atliekant paieškos, gelbėjimo ir neatidėliotinus darbus, likviduojant įvykius, ekstremaliuosius įvykius ir ekstremaliąsias situacijas ir šalinant jų padarinius.

13. Aplinkos apsaugos pajėgos atlieka aplinkos tyrimus, būtinus valdant ekstremaliąją situaciją ir organizuojant jos padarinių šalinimą, prognozuoja teršalų sklaidą, organizuoja miškų gaisrų gesinimą, vertina poveikį aplinkai, koordinuoja aplinkos būklės atkūrimą ir veiksmus, užtikrinančius teršalų ir (arba) kitokių žalą aplinkai darančių veiksnių skubią kontrolę, sulaukymą, pašalinimą ar kitokiį valdymą, siekiant sumažinti ar išvengti didesnės žalos aplinkai, neigiamo poveikio žmonių sveikatai ar tolesnio aplinkos elementų funkcijų pablogėjimo.

14. Asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigos turi būti pasirengusios organizuoti savo veiklą ekstremaliosios situacijos metu pagal šio įstatymo 23 straipsnio 7 dalyje nurodytą asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigos ekstremaliųjų situacijų valdymo planą.

36 straipsnis. Perspėjimas ir informavimas

1. Gyventojai, valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, kitos įstaigos, ūkio subjektai ir veiklos vykdytojai apie gresiančią, susidariusią ar paskelbtą ekstremaliąją situaciją perspėjami nedelsiant (iš karto), kartu išplatinama valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų turima arba joms skirta informacija, kuri leistų imtis priemonių, siekiant išvengti galimos žalos arba ją sušvelninti. Perspėjimo pranešimai turi būti skelbiami taip, kad juose pateikiama informacija būtų prieinama asmenims su negalia (perspėjimo pranešimai ir juose pateikiama informacija turi būti skelbiami prieinamais bendravimo būdais, pavyzdžiui, žodiniu, rašytiniu, garsiniu ir (ar) vaizdiniu informacijos perdavimo ir (ar) gavimo būdais naudojant Brailio raštą, multimedijos priemones, garsines priemones, lengvai suprantamą (paprastą ir aiškiai struktūrizuotą) kalbą, gestų kalbą, taip pat patobulintus ir (ar) alternatyvius bendravimo būdus, priemones ir formas, informacijos ir ryšių technologijas, kuriomis disponuojama).

2. Ūkio subjektas, atitinkantis 23 straipsnio 5 dalyje nurodytus Vyriausybės nustatytus kriterijus, ir veiklos vykdytojo vadovas nedelsdami (iš karto) perspėja gyventojus, valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, kitas įstaigas ir ūkio subjektus, patenkančius į galimos taršos ar pavojaus zoną, apie ekstremaliąjį įvykį, gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją.

3. Gyventojai, valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, kitos įstaigos, ūkio subjektai ir veiklos vykdytojai apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją perspėjami Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktoriaus nustatytais techninėmis perspėjimo priemonėmis ir

tvarka.

4. Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos pagal kompetenciją gyventojus, valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, kitas įstaigas, ūkio subjektus ir veiklos vykdytojus ekstremaliųjų situacijų valdymo klausimais informuoja Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktoriaus nustatyta tvarka.

5. Paskelbus savivaldybės lygio ekstremaliąją situaciją arba valstybės lygio ekstremaliąją situaciją, gyventojų informavimą koordinuoja atitinkamai savivaldybės operacijų centras arba Nacionalinis krizių valdymo centras.

37 straipsnis. Gyventojų evakavimas

1. Atsižvelgdami į ekstremaliosios situacijos sukeltą pavojų gyventojų gyvybei ar sveikatai, sprendimus dėl gyventojų evakavimo Vyriausybės nustatyta tvarka priima savivaldybės administracijos direktorius, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, ūkio subjektų ir veiklos vykdytojų vadovai, o ekstremaliosios situacijos židinyje sprendimą dėl skubaus gyventojų iškeldinimo iš ekstremaliosios situacijos židinio priima gelbėjimo darbų vadovas.

2. Gyventojų evakavimą savivaldybėje organizuoja savivaldybės operacijų centras.

3. Įvykus branduolinei ar radiologinei avarijai branduolinės energetikos objekte, esančiame Lietuvos Respublikoje ar kaimyninėje valstybėje, kai jo avarinės parengties zonos ir (ar) avarinio planavimo atstumai patenka į Lietuvos Respublikos teritoriją, Lietuvos Respublikos gyventojai evakuojami pagal Vyriausybės patvirtintą valstybinį gyventojų apsaugos planą branduolinės ar radiologinės avarijos atveju. Pagal šį planą jame nurodytų savivaldybių administracijų direktoriai tvirtina detaliuosius gyventojų evakavimo planus, derina evakuojamų gyventojų apgyvendinimo klausimus su savivaldybių, į kurias evakuojami gyventojai, administracijų direktoriais, organizuojančiais evakuotų gyventojų apgyvendinimą.

38 straipsnis. Materialinių išteklių teikimas

1. Kitos įstaigos ir ūkio subjektai Vyriausybės nustatyta tvarka teikia turimus materialinius išteklius, reikalingus susidariusiai ekstremaliajai situacijai, o savivaldybės – susidariusiai valstybės lygio ekstremaliajai situacijai likviduoti ir jos padariniams šalinti, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų ir veiklos vykdytojų veiklai palaikyti ir atkurti.

2. Ekstremaliųjų situacijų atvejais ūkio subjektai, teikiantys elektroninių ryšių tinklą ar elektroninių ryšių paslaugas, turi suteikti krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektams pirmumo teisę naudotis elektroninių ryšių tinklais ir gauti elektroninių ryšių paslaugas, būtinas krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektų naudojamos elektroninių ryšių sistemos tinkamam funkcionavimui užtikrinti, taip pat skirti reikalingus ekspertus ir specialistus.

39 straipsnis. Būtinų užduočių atlikimas

1. Susidarius ekstremaliajai situacijai, gyventojai, kitos įstaigos ir ūkio subjektai Vyriausybės nustatyta tvarka atlieka būtinas užduotis.

2. Būtinoms užduotims atliekamos tik tada, kai civilinės saugos pajėgų ar materialinių išteklių, esančių operacijų vadovo žinioje, nepakanka ekstremaliajai situacijai likviduoti ir jos padariniams šalinti.

3. Būtinoms užduotims, kurioms atlikti reikalingi žmogiškieji ištekliai, gali būti pasitelkiami gyventojai, kitos įstaigos ir ūkio subjektai. Būtinoms užduotims, kurioms atlikti reikalingi žmogiškieji ir materialiniai ištekliai, gali būti pasitelkiami tik kitos įstaigos ir ūkio subjektai.

4. Būtinoms užduotims neskiriamos asmenims iki 18 metų, ginkluotųjų pajėgų nariams, į civilinio mobilizacinio personalo rezervą įrašytiems asmenims, taip pat asmenims, kurie atlieka funkcijas, reikalingas valstybinio ar savivaldybių administravimo subjektams pavestoms funkcijoms atlikti. Neįgaliesiems, vyresniems kaip 65 metų asmenims, nėščioms, neseniai pagimdžiusioms, krūtimi maitinančioms moterims, asmenims, auginantiems vaiką iki 3 metų, asmenims, vieniems auginantiems vaiką iki 14 metų arba neįgalų vaiką iki 18 metų, gali būti skiriamos būtinoms užduotims tik jų sutikimu.

5. Maksimali būtinų užduočių trukmė negali viršyti 67 valandų per 7 paeiliui einančių dienų laikotarpį, bet ne ilgiau kaip dvi savaites per vieno mėnesio laikotarpį – atliekant būtinas užduotis nurodytu režimu, būtinas užduotis atliekančio asmens sutikimas nereikalingas; kitas dvi savaites per vieno mėnesio laikotarpį asmuo būtinas užduotis gali atlikti šioje dalyje nustatytu režimu tik jo rašytiniu sutikimu. Būtinas užduotis atliekantiems asmenims per parą turi būti užtikrinta ne trumpesnė kaip 30 minučių pertrauka pailsėti ir pavalgyti ir 11 valandų paros nepertraukiamas poilsis, taip pat per

7 paeiliui einančių dienų laikotarpį – bent 24 valandų nepertraukiamas poilsis.

6. Neturintys reikiamos kvalifikacijos asmenys turi būti apmokomi atlikti jiems paskirtas būtinas užduotis, taip pat aprūpinami būtinoms užduotims atlikti reikalingomis priemonėmis, išskyrus atvejus, kai gyventojai, kitos įstaigos ar ūkio subjektai turi savo įrankius, prietaisus ar transporto priemones, reikalingas paskirtoms būtinoms užduotims atlikti, ir sutinka juos naudoti.

7. Asmenys, atliekantys būtinas užduotis, aprūpinami maistu ir, jeigu būtinos užduotys atliekamos ne jų gyvenamojoje vietovėje, gyvenamąją patalpą.

8. Būtinų užduočių skyrimo, atlikimo ir kompensavimo už jų atlikimą tvarkos aprašą tvirtina Vyriausybė.

40 straipsnis. Asmens teisių ir laisvių, ūkinės veiklos laisvės, viešųjų ir administracinių paslaugų teikimo apribojimų nustatymas

1. Paskelbus valstybės lygio ekstremaliąją situaciją:

1) valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, dalyvaujančios valdant valstybės lygio ekstremaliąją situaciją ir šalinant jos padarinius, gali siūlyti nustatyti gyventojams, valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitoms įstaigoms, ūkio subjektams ir veiklos vykdytojams asmens judėjimo laisvės, nuosavybės ir būsto neliečiamumo teisės, ūkinės veiklos laisvės, viešųjų ir administracinių paslaugų teikimo apribojimus, būtinus valstybės lygio ekstremaliajai situacijai likviduoti ir jos padariniams šalinti. Šie pasiūlymai teikiami Nacionaliniam krizių valdymo centrui;

2) Nacionalinis krizių valdymo centras pasiūlymą Vyriausybei nustatyti gyventojams, valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitoms įstaigoms, ūkio subjektams ir veiklos vykdytojams asmens judėjimo laisvės, nuosavybės ir būsto neliečiamumo teisės, ūkinės veiklos laisvės, viešųjų ir administracinių paslaugų teikimo apribojimus, būtinus valstybės lygio ekstremaliajai situacijai likviduoti ir jos padariniams šalinti, teikia savo iniciatyva arba valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, dalyvaujančių valdant valstybės lygio ekstremaliąją situaciją ir šalinant jos padarinius, siūlymu.

2. Nacionalinis krizių valdymo centras, teikdamas šio straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytus pasiūlymus, turi surinkti informaciją apie pagrįstą poreikį garantuoti viešąją tvarką, gelbėti ar apsaugoti žmogaus gyvybę, sveikatą ar turtą valstybės lygio ekstremaliosios situacijos metu.

3. Vyriausybė, gavusi šio straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytą Nacionalinio krizių valdymo centro pasiūlymą, prieš priimdama sprendimą dėl šio įstatymo 34 straipsnio 5 dalies 2 punkte nurodytų apribojimų, gali paprašyti kompetentingų valstybės institucijų ir įstaigų arba reikiamos srities ekspertų papildomai įvertinti Nacionalinio krizių valdymo centro pateiktą pasiūlymą.

4. Nustatydamą šio įstatymo 34 straipsnio 5 dalies 2 punkte nurodytus apribojimus, Vyriausybė turi nustatyti jų taikymo terminą, ne ilgesnį už valstybės lygio ekstremaliosios situacijos trukmę, laikydamasi proporcingumo principo, nepažeisdama sąžiningos konkurencijos ir ūkio subjektų lygiateisiškumo. Paskelbus valstybės lygio ekstremaliąją situaciją gyventojams, valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitoms įstaigoms, ūkio subjektams ir veiklos vykdytojams nustatytus apribojimus Vyriausybė turi nedelsdama atšaukti, kai išnyksta priežastys, dėl kurių šie apribojimai buvo nustatyti.

41 straipsnis. Prekybos ir paslaugų teikimo reguliavimas

1. Paskelbus valstybės lygio ekstremaliąją situaciją, Nacionalinio saugumo komisija turi teisę nustatyti gyventojams, valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitoms įstaigoms, ūkio subjektams ir veiklos vykdytojams būtinų prekių ir (ar) paslaugų sąrašą ir prašyti Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos stebėti šių prekių ir (ar) paslaugų kainų ir prieinamumo pokyčius. Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba, gavusi nurodytą Nacionalinio saugumo komisijos prašymą ir nustačiusi šių prekių ir (ar) paslaugų trūkumą ir (ar) jų prieinamumo kliūtis, nedelsdama apie tai informuoja Nacionalinio saugumo komisiją. Nacionalinio saugumo komisija, atsižvelgdama į gautą informaciją, gali teikti pasiūlymą Vyriausybei spręsti dėl poreikio imtis šio įstatymo 34 straipsnio 5 dalies 3 punkte nurodytų priemonių.

2. Vyriausybė, gavusi šio straipsnio 1 dalyje nurodytą Nacionalinio saugumo komisijos pasiūlymą ir Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos nuomonę, turi teisę šio įstatymo 34 straipsnio 5 dalies 3 punkto pagrindu paskelbtos valstybės lygio ekstremaliosios situacijos metu imtis konkrečių prekių tiekimo ir (ar) paslaugų teikimo ir prieinamumą didinančių priemonių.

3. Nustatydamą šio įstatymo 34 straipsnio 5 dalies 3 punkte nurodytas priemones, Vyriausybė turi laikytis proporcingumo principo, nepažeisti sąžiningos konkurencijos ir ūkio subjektų

lygiateisiškumo ir nurodyti maksimalų jų taikymo terminą, ne ilgesnį už valstybės lygio ekstremaliosios situacijos trukmę. Paskelbus valstybės lygio ekstremaliąją situaciją gyventojams, valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitoms įstaigoms, ūkio subjektams ir veiklos vykdytojams nustatytas priemonės Vyriausybė turi nedelsdama atšaukti, kai išnyksta priežastys, dėl kurių šios priemonės buvo nustatytos.

V SKYRIUS KRIZĖS VALDYMAS

42 straipsnis. Krizės valdymas

1. Vyriausybei priėmus sprendimą, kad būtina imtis krizės valdymo veiksmų, susidariusios krizės valdymą organizuoja ir koordinuoja Nacionalinis krizių valdymo centras.

2. Krizės valdymas yra trijų lygmenų: strateginio, operacinio ir taktinio.

3. Strateginiu lygmeniu Vyriausybė Nacionalinio saugumo komisijos siūlymu priima strateginius sprendimus dėl krizės valdymo.

4. Operaciniu lygmeniu Nacionalinis krizių valdymo centras planuoja krizės valdymo priemones, koordinuoja ir kontroliuoja jų įgyvendinimą.

5. Taktiniu lygmeniu veikia ministerijos ir kitos valstybės institucijos ir įstaigos, vykdydamos valstybiniuose krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planuose jų kompetencijai priskirtas ir ministerijos ir kitos valstybės institucijos ir įstaigos krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo plane numatytas priemonės, taip pat Vyriausybės joms skirtas valstybines reagavimo į krizes ir jų padarinių šalinimo užduotis.

6. Krizės metu Vyriausybė:

1) gali nustatyti gyventojams, valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitoms įstaigoms, ūkio subjektams ir veiklos vykdytojams asmens judėjimo laisvės, nuosavybės ir būsto neliečiamumo teisės, ūkinės veiklos laisvės, viešųjų ir administracinių paslaugų teikimo apribojimus, būtinus krizei valdyti;

2) atsiradus su krize susijusiam būtinų prekių ir (ar) paslaugų trūkumui ar ribotam prieinamumui, Vyriausybė imasi šių prekių tiekimą ir (ar) paslaugų teikimą ir prieinamumą didinančių priemonių;

3) skiria valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms valstybines reagavimo į krizes ir jų padarinių šalinimo užduotis;

4) valstybės operacijų vadovu gali skirti Nacionalinio krizių valdymo centro vadovą;

5) priima kitus jos kompetencijai priskirtus sprendimus, būtinus krizei valdyti.

7. Krizės metu Nacionalinio saugumo komisija:

1) siūlo Vyriausybei priimti sprendimą, kad būtina imtis krizės valdymo veiksmų;

2) svarsto Nacionalinio krizių valdymo centro pasiūlymus dėl krizės valdymo prioritetų;

3) teikia Vyriausybei pasiūlymus dėl poreikio skirti valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms valstybines reagavimo į krizes ir jų padarinių šalinimo užduotis, taikyti šio straipsnio 6 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytas priemones.

8. Krizės metu Nacionalinis krizių valdymo centras:

1) renka informaciją apie krizę, rengia jos raidos prognozes ir planuoja krizės valdymo priemones, teikia Nacionalinio saugumo komisijai pasiūlymus dėl krizės valdymo prioritetų, valstybinių reagavimo į krizes ir jų padarinių šalinimo užduočių skyrimo, teikia Vyriausybei pasiūlymus dėl kitų jos kompetencijai priskirtų sprendimų, būtinų krizei valdyti;

2) organizuoja ir koordinuoja krizės valdymą;

3) vertina papildomų materialinių ir žmogiškųjų išteklių poreikį krizei valdyti, organizuoja ir koordinuoja šių išteklių skyrimą ir panaudojimą.

9. Valstybės operacijų vadovas, krizės, kilusios dėl nesuvaldytos valstybės lygio ekstremaliosios situacijos, valdymo laikotarpiu priimamus sprendimus derina su Nacionaliniu krizių valdymo centru. Valstybės operacijų vadovo sprendimai, priimti nesuvaldytos valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valdymo laikotarpiu (iki krizės pradžios), galioja, jeigu jie neprieštaruja sprendimams, kuriais reglamentuoti krizės valdymo veiksmai. Valstybės operacijų vadovas privalo pakeisti ar pripažinti netekusiais galios sprendimus, priimtus nesuvaldytos valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valdymo laikotarpiu (iki krizės pradžios), jeigu jie prieštaruja sprendimams, kuriais reglamentuoti krizės valdymo veiksmai.

43 straipsnis. Perspėjimas ir informavimas

1. Gyventojai, valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, kitos įstaigos, ūkio subjektai ir veiklos vykdytojai apie susidariusią krizę perspėjami išplatinant valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų turimą arba joms skirtą informaciją, kuri leistų imtis priemonių, siekiant išvengti galimos žalos arba ją sušvelninti.

2. Gyventojus, valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, kitas įstaigas, ūkio subjektus ir veiklos vykdytojus apie susidariusią krizę perspėja Nacionalinis krizių valdymo centras.

3. Nacionalinis krizių valdymo centras ir valstybės institucijos ir įstaigos pagal kompetenciją teikia informaciją gyventojams, valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitoms įstaigoms, ūkio subjektams ir veiklos vykdytojams apie priimtus sprendimus krizių valdymo klausimais. Informacijos teikimą gyventojams, valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitoms įstaigoms, ūkio subjektams ir veiklos vykdytojams apie priimtus sprendimus krizių valdymo klausimais koordinuoja Nacionalinis krizių valdymo centras.

44 straipsnis. Asmens teisių ir laisvių, ūkinės veiklos laisvės, viešųjų ir administracinių paslaugų teikimo apribojimų nustatymas krizės metu

Asmens judėjimo laisvės, nuosavybės ir būsto neliečiamumo teisės, ūkinės veiklos laisvės, viešųjų ir administracinių paslaugų teikimo apribojimai krizės metu nustatomi *mutatis mutandis* vadovaujantis šio įstatymo 40 straipsnyje nustatyta tvarka ir reikalavimais.

45 straipsnis. Prekybos ir paslaugų teikimo reguliavimas krizės metu

Prekių tiekimą ir (ar) paslaugų teikimą bei prieinamumą didinančių priemonių krizės metu imamasi *mutatis mutandis* vadovaujantis šio įstatymo 41 straipsnyje nustatyta tvarka ir reikalavimais.

VI SKYRIUS

KRIZIŲ VALDYMO IR CIVILINĖS SAUGOS SISTEMOS FINANSAVIMAS, MATERIALINIS IR TECHNINIS APRŪPINIMAS, KOMPENSACIJOS IR VALSTYBĖS PARAMA

46 straipsnis. Krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos finansavimas

1. Krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektų (išskyrus ūkio subjektus ir veiklos vykdytojus) veikla finansuojama iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto, savivaldybių biudžetų ir kitų teisėtų finansavimo šaltinių, ūkio subjektų ir veiklos vykdytojų – iš savo sukauptų lėšų ir iš kitų teisėtų finansavimo šaltinių.

2. Krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektams finansavimas planuojamas ir skiriamas atsižvelgiant į grėsmes Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesams, į Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatymo ir Nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo nustatyta tvarka rengiamą programą, skirtą civilinės saugos stiprinimui ir plėtrai užtikrinti, į skirtas valstybines pasirengimo krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms, krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos, reagavimo į krizes ir ekstremaliąsias situacijas ir jų padarinių šalinimo užduotis, taip pat į valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų ir veiklos vykdytojų pasirengimą krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms.

3. Parengties pareigūnų funkcijoms atlikti reikalingų valstybės biudžeto lėšų poreikis nustatomas Vyriausybės nustatyta tvarka.

47 straipsnis. Materialinis ir techninis aprūpinimas

Gyventojų apsaugai organizuoti, paieškos, gelbėjimo ir neatidėliotiniams darbams atlikti, krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms likviduoti ir jų padariniams šalinti gali būti:

1) naudojamos sukauptos būtinųjų priemonių atsargos ir kiti krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektų valdomi materialiniai ištekliai;

2) naudojamas valstybės rezervas Valstybės rezervo įstatymo nustatytais atvejais ir tvarka;

3) naudojamas Vyriausybės rezervas ir savivaldybės administracijos direktoriaus rezervas Biudžeto sandaros įstatymo nustatytais atvejais ir tvarka;

4) pasitelkiami šio įstatymo 38 straipsnyje nurodyti materialiniai ištekliai.

48 straipsnis. Kompensacija už materialinių išteklių teikimą, būtinų užduočių atlikimą

1. Gyventojams, kitoms įstaigoms ir ūkio subjektams, kurie atliko būtinas užduotis, Vyriausybės nustatyta tvarka kompensuojamos išlaidos, susijusios su būtinų užduočių atlikimu.

2. Kitoms įstaigoms ir ūkio subjektams, kurie teikė materialinius išteklius, išlaidos kompensuojamos Vyriausybės nustatyta tvarka. Kai paskelbta savivaldybės lygio ekstremalioji situacija, savivaldybės materialinių išteklių teikimo išlaidoms padengti naudojami savivaldybės finansavimo ištekliai. Kai paskelbta valstybės lygio ekstremalioji situacija, savivaldybėms iš valstybės finansavimo išteklių Vyriausybės nustatyta tvarka kompensuojama ne mažiau kaip 70 procentų išlaidų pagal valstybės operacijų vadovo nustatytas kompensuotinas išlaidas ir (ar) jų grupes.

49 straipsnis. Valstybės paramos teikimas

Vyriausybės nustatyta tvarka valstybės parama gali būti teikiama gyventojams, kitoms įstaigoms, ūkio subjektams ir veiklos vykdytojams, kurie dėl krizės ar ekstremaliosios situacijos patyrė žalą. Gyventojai, kitos įstaigos, ūkio subjektai ir veiklos vykdytojai, kurie dėl krizės ar ekstremaliosios situacijos patyrė žalą, turi teisę kreiptis į Vyriausybės įgaliotą instituciją su rašytiniais prašymais suteikti valstybės paramą už žalą, patirtą dėl krizės ar ekstremaliosios situacijos, ne vėliau kaip per trejus metus nuo žalos atsiradimo.

VII SKYRIUS TARPTAUTINIS BENDRADARBIAVIMAS

50 straipsnis. Tarptautinis bendradarbiavimas krizių valdymo ir civilinės saugos srityje

1. Lietuvos Respublikos tarptautinis bendradarbiavimas krizių valdymo ir civilinės saugos srityje remiasi visuotinai pripažintais tarptautiniais žmogaus teisių ir laisvių apsaugos, aplinkos apsaugos ir gyventojų gerovės užtikrinimo principais ir vykdomas laikantis Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių.

2. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas koordinuoja tarptautinį bendradarbiavimą civilinės saugos srityje ir atstovauja Lietuvos Respublikos interesams specializuotose tarptautinėse institucijose ir organizacijose.

3. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas bendradarbiauja su Europos Komisijos, NATO ir Jungtinių Tautų reagavimo į nelaimės monitoringo ir koordinaciniais centrais.

4. Nacionalinis krizių valdymo centras koordinuoja tarptautinį bendradarbiavimą krizių valdymo srityje, konsultuoja Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministeriją ir teikia pagalbą diplomatinei tarnybai atstovaujant Lietuvos Respublikos interesams tarptautinėse institucijose ir organizacijose, teikiant informaciją Lietuvoje akredituotų užsienio valstybių diplomatinėms atstovybėms, Europos Sąjungos įstaigoms, tarptautinių organizacijų atstovybėms, kitoms atstovybėms, akredituotiems jų nariams.

5. Nacionalinis krizių valdymo centras, bendradarbiaudamas su Užsienio reikalų ministerija ir Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija, vykdo nacionalinių krizių valdymo procedūrų atitiktis NATO ir Europos Sąjungos institucijų nustatytoms procedūroms priežiūrą.

51 straipsnis. Civilinės saugos tarptautinė pagalba

1. Civilinės saugos tarptautinė pagalba teikiama siunčiant tarptautinės pagalbos teikimo komandą, ekspertus ir (ar) teikiant pagalbos priemones.

2. Tarptautinės pagalbos teikimo komandos sudarymo ir aprūpinimo tvarkos aprašą tvirtina vidaus reikalų ministras.

3. Civilinės saugos tarptautinės pagalbos prašymo, priėmimo ir teikimo tvarkos aprašą tvirtina Vyriausybė.

52 straipsnis. Informacijos teikimas

1. Kilus krizei, gresiant ar susidarius ekstremaliajai situacijai, dėl kurių gali kilti pavojus kaimyninių valstybių gyventojams ir aplinkai, Nacionalinis krizių valdymo centras kaimyninėms valstybėms teikia informaciją apie krizę, gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją ir dėl jų kilusius pavojus, jeigu kiti įstatymai, Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys ar tarptautiniai susitarimai nenustato kitaip.

2. Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, gavusios informaciją, kad krizės ar ekstremaliosios situacijos metu nukentėjo ar žuvo užsienio valstybių piliečiai, nedelsdamos apie tai informuoja Užsienio reikalų ministeriją.

VIII SKYRIUS
BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

53 straipsnis. Atsakomybė už šio įstatymo reikalavimų pažeidimus

Asmenys, pažeidę šio įstatymo reikalavimus, atsako Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso nustatyta tvarka.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

VALDAS ADAMKUS

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

1. 2003 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva [2003/4/EB](#) dėl visuomenės galimybės susipažinti su informacija apie aplinką ir panaikinanti Tarybos direktyvą [90/313/EEB](#).

2. 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva [2012/18/ES](#) dėl didelių, su pavojingomis cheminėmis medžiagomis susijusių avarijų pavojaus kontrolės, iš dalies keičianti ir vėliau panaikinanti Tarybos direktyvą [96/82/EB](#).

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-1794](#), 2000.07.04, Žin., 2000, Nr. [61-1805](#) (2000.07.26)

CIVILINĖS SAUGOS ĮSTATYMO 29 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1674](#), 2003-07-01, Žin., 2003, Nr. [73-3351](#) (2003-07-23)

CIVILINĖS SAUGOS ĮSTATYMO 11, 23, 24 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR 26 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMAS

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-2001](#), 2004-02-05, Žin., 2004, Nr. [28-872](#) (2004-02-21)

CIVILINĖS SAUGOS ĮSTATYMO 2, 3, 6, 7, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 19, 20, 21, 22, 25, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 38, 39 IR 42 STRAIPSNIŲ, AŠTUNTOJO SKIRSNIO PAVADINIMO PAKEITIMO, 27 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 30(1) STRAIPSNIU ĮSTATYMAS

Šio įstatymo 2 straipsnio 1 dalis, 4, 5, 11 ir 24 straipsniai įsigalioja nuo 2004 m. balandžio 1 d.

4.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-2503](#), 2004-10-26, Žin., 2004, Nr. [163-5941](#) (2004-11-09)

CIVILINĖS SAUGOS ĮSTATYMO 3, 9, 10, 12, 13, 14, 19, 22, 24, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 37 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO BEI 11, 21 STRAIPSNIŲ PRIPAŽINIMO NETEKUSIAIS GALIOS ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 2005 m. sausio 1 d.

5.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-676](#), 2006-06-08, Žin., 2006, Nr. [72-2691](#) (2006-06-28)

CIVILINĖS SAUGOS ĮSTATYMO 30 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

6.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-635](#), 2009-12-22, Žin., 2009, Nr. [159-7207](#) (2009-12-31)

CIVILINĖS SAUGOS ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Nauja įstatymo redakcija

Šis įstatymas, išskyrus 2 straipsnį, įsigalioja 2010 m. sausio 1 d.

7.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-732](#), 2013-12-23, paskelbta TAR 2014-01-07, i. k. 2014-00065

LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINĖS SAUGOS ĮSTATYMO 2, 8, 12, 14, 15, 21, 26, 27, 28, 31 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2014 m. balandžio 1 d.

Pakeitimai:

1.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143
Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymo Nr. VIII-971 2, 5, 6, 12, 14, 15, 22 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymas
2.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [XIII-657](#), 2017-09-28, paskelbta TAR 2017-10-09, i. k. 2017-16015
Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymo Nr. VIII-971 9 ir 30 straipsnių pakeitimo įstatymas
3.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [XIII-1768](#), 2018-12-13, paskelbta TAR 2018-12-19, i. k. 2018-20879
Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymo Nr. VIII-971 12 ir 14 straipsnių pakeitimo įstatymas
4.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [XIII-2864](#), 2020-04-28, paskelbta TAR 2020-04-30, i. k. 2020-09205
Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymo Nr. VIII-971 2, 8, 9, 11, 12, 14, 22, 27, 28 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 30-1 straipsniu įstatymas
5.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [XIII-2905](#), 2020-05-07, paskelbta TAR 2020-05-22, i. k. 2020-10902
Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymo Nr. VIII-971 13 straipsnio pakeitimo įstatymas
6.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [XIII-3129](#), 2020-06-25, paskelbta TAR 2020-07-09, i. k. 2020-15374
Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymo Nr. VIII-971 9 straipsnio pakeitimo įstatymas
7.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [XIII-3340](#), 2020-11-05, paskelbta TAR 2020-11-18, i. k. 2020-24229
Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymo Nr. VIII-971 13, 14, 15 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 14-1 straipsniu įstatymas
8.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [XIV-514](#), 2021-08-10, paskelbta TAR 2021-08-11, i. k. 2021-17358
Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymo Nr. VIII-971 2, 9, 13, 15, 17, 18, 24, 28, 31 ir 32 straipsnių pakeitimo įstatymas
9.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [XIV-1640](#), 2022-12-08, paskelbta TAR 2022-12-23, i. k. 2022-26579
Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymo Nr. VIII-971 pakeitimo įstatymas